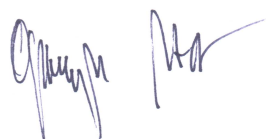

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
gminy Góra, woj. dolnośląskie
obręb geodezyjny **KRUSZYNIEC**

Opracowanie:

mgr Andrzej Rybczyński
biegły nr 0064, Wojewody Wielkopolskiego,
w zakresie ocen oddziaływania na środowisko

mgr Gabriela Harke-Rybczyńska

kwiecień 2020

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	4
1.1	Przedmiot i cel opracowania	4
1.2	Podstawa prawna opracowania	5
1.3	Zakres opracowania oraz wykorzystane materiały	6
1.4	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	7
2.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
2.1	Cel opracowania planu i projektowane przeznaczenie terenu	7
2.2	Powiązania projektu planu innymi dokumentami	10
3.	OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	11
3.1	Charakterystyka środowiska	11
	- Rzeźba terenu	11
	- Budowa geologiczna, warunki gruntowe	12
	- Surowce mineralne	12
	- Sieć hydrograficzna, wody podziemne i gruntowe	13
	- Warunki glebowe	16
	- Klimat, stan higieny atmosfery, klimat akustyczny, oddziaływanie PEM	16
	- Szata roślinna	19
	- Świat zwierzęcy	20
3.2	Walory przyrodniczo-krajobrazowe	21
3.3	Wpływ dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze – ocena stanu środowiska	24
3.4	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego zagospodarowania	25
4.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	26
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA TERENÓW OBJĘTYCH PLANEM	29
6.	PRZEWDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU NA ŚRODOWISKO I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE JE	31
6.1	Oddziaływanie na abiotyczne elementy środowiska	31
6.1.1	Przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu	32
6.1.2	Wpływ na zasoby naturalne gminy	32
6.1.3	Przewidywane zmiany warunków gruntowo-wodnych	32
6.1.4	Przekształcenia gleb	33
6.1.5	Klimat lokalny i stan higieny atmosfery	34
6.1.6	Wpływ ustaleń planu na klimat akustyczny terenu	35
6.1.7	Wpływ planu na wytwarzanie odpadów	36
6.2	Oddziaływanie na środowisko biotyczne i kulturowe obszaru objętego planem	36
6.2.1	Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione, w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność	36
6.2.2	Wpływ planu na różnorodność biologiczną, florę i faunę	37
6.2.3	Oddziaływanie na ludzi	38
6.2.4	Oddziaływanie ustaleń planu na zabytki i dobra materialne	39
6.3	Przewidywane oddziaływanie ustaleń planu na całość środowiska przyrodniczego	40
7.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU I PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI JEGO USTALEŃ	42
8.	OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH, PODSUMOWANIE I WNIOSKI	43
	BIBLIOGRAFIA	45
	STRESZCZENIE	47

ZAŁĄCZNIKI:

1. tło przyrodnicze 1 : 200 000
2. rysunek planu 1 : 4 000

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Góra – obręb Kruszyniec, wywołanej uchwałą* nr VII/59/19 Rady Miejskiej Góry z 8 kwietnia 2019 r.

Niniejszym planem objęte są tereny usytuowane w środkowej części gminy Góra, na NE od miasta, położone poza zasięgiem systemu obszarów chronionych.

Projekt planu nie narusza ustaleń obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Góra*, przyjętego uchwałą nr XVII/120/15 Rady Miejskiej Góry z 27 listopada 2015 r.).

Sporządzany plan ma na celu uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nim objętych przy uwzględnieniu umiarkowanego rozwoju wsi, wykluczającego wprowadzanie zainwestowania negatywnie oddziałującego na środowisko i zdrowie ludzi.

Zakres ustaleń planu obejmuje m.in.:

- określenie przeznaczenia terenów
- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego
- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego
- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
- określenie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy
- ustalenie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznej
- określenie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest drugim, obok opracowania ekofizjograficznego, wymaganym ustawowo dokumentem planistycznym, wprowadzonym ustawą, z 27 kwietnia 2001 r., *Prawo ochrony środowiska*. Jej zakres, tryb opiniowania oraz przyjęcia dokumentu zawiera ustawa z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity – Dz. U. z 2020 r., poz. 283) a precyzują stosowne pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (nr WSI.411.326.2019.MS z 18 września 2019 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Górze (ZNS-7200-14/MW/19 z 10 września 2019 r.).

Prognoza jest częścią postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko sporządzanego projektu zmiany planu, służącego łagodzeniu ewentualnych konfliktów. Nie stanowi zatem wyłącznie koreferatu do przedstawionego projektu planu a dotyczy całego procesu planistycznego. Pozwala to, we wszystkich fazach planowania, uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi. Skuteczność realizacji polityki ekologicznej państwa, opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju, w dużej mierze zależy bowiem od racjonalnego zagospodarowania przestrzennego kraju, regionów i poszczególnych gmin. Polityka proekologiczna powinna uzyskać akceptację lokalnej społeczności. Służą temu m.in. opracowanie ekofizjograficzne i prognoza oddziaływania na środowisko – dokumenty wzbogacające miejscowe planowanie przestrzenne o treści ekologiczne, wykładane do publicznego wglądu.

Celem prognozy jest określenie przewidywanych skutków przyrodniczych projektowanego przeznaczenia terenu, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska i środowiska jako całości a zwłaszcza jego prawidłowego funkcjonowania.

1.2. Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania prognozy są:

- Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r., poz. 283)
- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r., poz. 293).

Ponadto w opracowaniu wykorzystano ustalenia innych ustaw szczegółowych oraz przepisów wykonawczych:

- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity - Dz. U. z 2019 r., poz. 1396)
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r., poz. 55)
- Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r., poz. 6)
- Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2017 r., poz. 1161)
- Ustawa z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r., poz. 310)
- Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity - Dz. U. z 2019 r., poz. 1186)
- Ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity - Dz. U. z 2019, poz. 701)
- Ustawa z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity - Dz. U. z 2019 r., poz. 2010)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031)

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity - Dz. U. z 2014, poz. 112)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019, poz. 1839)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25, poz. 133)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity - Dz. U. z 2014 r., poz. 1713)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 marca 2015 r. w sprawie wyznaczenia trwałych użytków zielonych, wartościowych pod względem środowiskowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 348 ze zmianami)

1.3. Zakres opracowania oraz wykorzystane materiały

Sporządzenie prognozy poprzedzone zostało wykonaniem aktualizacji opracowania ekofizjograficznego podstawowego miasta i gminy (*Maria Dobroń*, Leszno 2004). Rozpoznaje ono użytkowanie terenu, wzajemne relacje pomiędzy elementami środowiska, jego ówczesny stan, istniejące zagrożenia oraz podatność na degradację. Uaktualnienia wymagały głównie dane dotyczące stanu czystości wód, powietrza i hałasu oraz zakres zmian związanych z zainwestowaniem i wyposażeniem terenu w infrastrukturę techniczną.

Analizując przedstawiony projekt planu, w prognozie, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ projektowanego dokumentu na środowisko. Określono możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Zestawienie opracowań archiwalnych i publikacji szczególnie pomocnych przy sporządzaniu prognozy znajduje się w dołączonej do tekstu bibliografii.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu.

Sporządzono ją zgodnie z wymogami ustawy z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W toku sporządzania opracowania posłużono się przede wszystkim metodą indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w logiczną całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania. Dokonano w ten sposób zarówno oceny aktualnego stanu środowiska, jak i prognozy jego funkcjonowania pod wpływem planowanych zmian w zainwestowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Szczególną uwagę zwrócono na występujące na obszarze planu obszary chronione (krajowe i wspólnotowe) na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody oraz obiekty zabytkowe. W toku prac planistycznych, przy stałej współpracy z autorem projektu planu, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ planu na środowisko. Określono możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

O skutkach oddziaływania projektu planu na środowisko poinformowani zostaną jego wnioskodawcy, społeczność lokalna oraz organy samorządowe.

2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. Cel opracowania planu i projektowane przeznaczenie terenów

Według ustawy, z 27 marca 2003 r., *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, miejscowy plan sporządza się *w celu ustalenia przeznaczenia terenów (...) oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy*. Muszą być w nim zawarte zasady kształtowania ładu przestrzennego oraz uwzględnione dostosowanie funkcji, struktury zabudowy i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych terenów.

Celem planu miejscowego dla obrębu Kruszyniec jest uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nim objętych (zmiana przeznaczenia/funkcji, zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra*) uwzględniające potrzeby rozwoju wsi, wskazane we wnioskach mieszkańców.

Projektowane przeznaczenie terenów położonych w obrębie obszaru objętego planem:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami oznaczone na rysunku planu symbolem – MNU, na których dopuszcza się lokalizację: budynków mieszkalnych jednorodzinnych, budynków usługowych, handlu i rzemiosła, stanowiących obiekty wolnostojące lub lokali usługowych wbudowanych w inne budynki, nowych budynków gospodarczych i garażowych; maksymalna powierzchnia zabudowy dla każdej działki budowlanej 35%, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej 40%
- tereny zabudowy zagrodowej – RM, przeznaczone pod zabudowę zagrodową i hodowlaną w obrębie działki budowlanej, o maksymalnej łącznej obsadzie zwierząt w budynkach inwentarskich 40 DJP¹; minimalna wielkość działki budowlanej 3000 m², minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla każdej działki budowlanej 40%
- tereny zabudowy usługowej – U, z przeznaczeniem głównie na usługi handlu, budynki gospodarcze i garażowe¹; maksymalna powierzchnia zabudowy dla każdej działki budowlanej 50% a minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej 30%
- tereny usług sportu – US, na których dopuszcza się też lokalizację ogrodów jordanowskich, placów zabaw, boisk, zieleni urządzonej oraz budynków gospodarczych¹; minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla każdej działki budowlanej 60%
- tereny rolnicze – R, na których ustala się zakaz lokalizacji trwałych obiektów budowlanych z wyjątkiem budynków i budowli rolniczych w obrębie linii zabudowy; minimalna wielkość działki budowlanej 3000 m² a minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej 80%; dla terenów położonych w obrębie strefy terenów rolniczych i predysponowanych do zalesienia, dopuszcza się prawo zalesienia i prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi
- tereny lasów – ZL, z prawem do prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi, zakaz lokalizacji obiektów budowlanych
- tereny zieleni urządzonej – ZP, z dopuszczeniem lokalizacji klombów, fontann, dróg pieszych oraz zabudowy uzupełniającej, ogrodów jordanowskich, placów zabaw, boisk, obiektów małej architektury i altan; minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej 60%
- tereny zieleni nieurządzonej – ZR, z zakazem lokalizacji budynków, ale dopuszczeniem realizacji dróg pieszych; obowiązek pozostawienia minimum 80% powierzchni działki budowlanej jako powierzchni biologicznie czynnej
- tereny wód powierzchniowych – WS z dopuszczeniem lokalizacji infrastruktury technicznej pod warunkiem nie ograniczania realizacji podstawowego przeznaczenia

---

¹ pojęcie zdefiniowane w projekcie uchwały

- tereny infrastruktury technicznej wodociągów – W, z dopuszczeniem przebudowy istniejących obiektów budowlanych oraz lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej pod warunkiem nie ograniczania realizacji podstawowego przeznaczenia, z zachowaniem przepisów odrębnych; minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej 10%.
- tereny infrastruktury technicznej elektroenergetyki – E, przeznaczone pod obiekty stacji transformatorowych z dopuszczeniem sytuowania liniowych urządzeń naziemnych i podziemnych infrastruktury technicznej i parkingów pod warunkiem nie ograniczania realizacji podstawowego przeznaczenia; maksymalna powierzchnia zabudowy dla każdej działki budowlanej 40% a minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej 10%
- tereny dróg lokalnych publicznych – KDL
- tereny dróg dojazdowych publicznych – KDD
- tereny dróg wewnętrznych – KDW
- tereny ciągów pieszych – KDP

Obowiązującymi/dodatkowymi ustaleniami są na rysunku planu m.in.:

- granice obszaru objętego planem
- linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania
- obowiązujące i nieprzekraczalne linie zabudowy
- symbole przeznaczenia terenów
- wymiarowanie w metrach
- strefa terenów rolniczych predysponowanych do zalesienia
- istniejące linie elektroenergetyczne SN wraz ze strefami ochronnymi
- gazociągi ze strefą kontrolowaną
- granice terenu i obszaru górniczego
- granice złóż gazu ziemnego
- OCHK Krzywińsko-Osiecki
- strefa B ochrony konserwatorskiej
- strefa ochronna w odległości 50 m od cmentarza
- strefa ochronna w odległości 150 m od cmentarza
- strefa K ochrony krajobrazu
- obiekty ujęte w ewidencji zabytków
- stanowiska archeologiczne.

2.2. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami

Znaczący wpływ na politykę przestrzenną i ekologiczną gminy mają, przyjęte przez Radę Miejską w Górze, dokumenty o charakterze strategicznym. Projekt planu miejscowego jest zgodny z ustaleniami: *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.*, *Strategią rozwoju miasta i gminy Góra na lata 2015-2025* i *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego - perspektywa 2020 (z 2014 r.) a te uwzględniają wskazania dokumentów strategicznych dotyczących długoterminowej strategii rozwoju kraju i jego zagospodarowania przestrzennego*. Ponadto, projekt planu koresponduje z obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Góra*, *Programem ochrony środowiska dla miasta i gminy Góra na lata 2018-2021*, z perspektywą 2022-2025, *planem gospodarki odpadami*, *planem gospodarki niskoemisyjnej oraz programami zwiększenia lesistości, małej retencji, opieki nad zabytkami* itp. Obowiązuje bowiem hierarchizacja planowania przestrzennego.

Celem nadrzędnym *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.* jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi. Jej cele operacyjne to: rozwój oraz kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców a także tożsamości lokalnej, pobudzenie aktywności gospodarczej, podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa, zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń oraz kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego. Strategia jest elementem systemu programowania na różnych poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, w układach: ogólnym, horyzontalnym i resortowym. Uwzględnia ustalenia zawarte w tych dokumentach a jej treść jest zharmonizowana z Narodowym Planem Rozwoju, Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego oraz projektowanymi, nowymi kierunkami polityki spójności strukturalnej Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Strategią Lizbońską. [4]

Z *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego* wynika, że gmina Góra, położona poza siecią głównych połączeń drogowych i kolejowych, to w dużej części strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu a jednocześnie tereny udokumentowanych złóż gazu ziemnego, głównych zbiorników wód podziemnych oraz najlepszych gleb (m.in. kompleksów: pszennego bardzo dobrego i dobrego), wymagających szczególnej ochrony. [2]

Według *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego(...)*, które jest ustawowo usankcjonowanym elementem planowania strategicznego, kreującym politykę przestrzenną gminy (w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego), obręb geodezyjny/wieś Kruszyniec to obszary funkcjonalne rolnicze i leśne. [1]

3. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1. Charakterystyka środowiska

Charakterystykę i ocenę stanu środowiska zawiera opracowanie ekofizjograficzne miasta i gminy Góra, zaktualizowane na potrzeby sporządzanych planów.

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej *J. Kondrackiego* gmina Góra położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Wysoczyzna Leszczyńska, będącej częścią Niziny Południowowielkopolskiej (makroregion) i Pradolina Głogowska (fragment makroregionu Obniżenie Milicko-Głogowskie w południowo-zachodniej części gminy), wchodzących w skład podprowincji Niziny Środkowopolskie. [22]
Obręb Kruszyniec usytuowany w środkowej części gminy.

Położenie na przedpolu strefy marginalnej ostatniego zlodowacenia powoduje, że rzeźba terenu jest dosyć urozmaicona, choć ukształtowana głównie przez działalność erozyjno-akumulacyjną lodowca i wód glacialnych podczas zlodowacenia środkowopolskiego, a następnie zmodyfikowana przez procesy denudacyjne i peryglacialne. Elewacje terenu stanowią zwarte powierzchnie wysoczyznowe, ograniczone od południa pradoliną Baryczy i rozdzielone doliną Śląskiego Rowu. Powierzchnie wysoczyznowe zachodniej części gminy są płaskie, wyniesione do około 115 m n.p.m. Wschodnia część gminy jest zdominowana przez wysoczyznę falistą ze strefą pagórków morenowych, wznoszących się na wysokość ponad 150 m n.p.m. [22, 36, 37, 38]

Cechy konfiguracyjne większości terenu (terasy nadzalewowe Śląskiego Rowu i powierzchnie wysoczyznowe, a ściślej jej długie zbocza) obrębu Kruszyniec są korzystne dla niemal wszystkich form zainwestowania i zagospodarowania. [14, 15, 21, 38, 39, 40]

Budowa geologiczna jest dobrze rozpoznana. Gmina Góra leży na obszarze monokliny przedsudeckiej. Głębokie podłoże tworzy tzw. platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa osadowa zbudowana głównie z utworów mezozo-

icznych, głównie permu i triasu, zalegających na głębokości około 280-330 m i przykrytych niemal w całości osadami trzeciorzędowymi oligocenu i miocenu. Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez oligoceńskie mułki piaszczyste, ropy węgliste i piaski z pyłem węglowym oraz mioceńskie ropy szare z serią ilasto-mułkowca formacji burówkowej, o miąższości około 100 m, z przewarstwieniami piasku i węgla brunatnego. Podłoże podczwartorzędowe budują górnomioceńskie ropy o zmiennej miąższości, rzędu 50-130 m, zależnej od intensywności procesów erozyjnych poprzedzających sedymentację utworów plejstoceńskich. Utwory te izolują wody głębsze od wód zalegających w obrębie formacji czwartorzędowej, która w całości pokrywa obszar gminy. Miąższość utworów czwartorzędowych wynosi od kilku do ponad 50 m. Zdenudowane wysoczyzny morenowe zbudowane są głównie z glin zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego, rozdzielonych utworami wodnolodowcowymi i zastoiskowymi o zmiennej miąższości. W dolinach rzek i cieków miejsce wyerodowanych glin zajmują żwiry, piaski i mułki a w dnach występują holocenne osady akumulacji rzeczno-bagiennej: torfy, namuły, muły oraz piaski próchniczne. [13, 14, 38, 39]

Warunki geologiczno-gruntowe obszarów wysoczyznowych są charakterystyczne dla obszarów rzeźby glacialnej. W podłożu dominują grunty spoiste i mało-spoiste, głównie gliny i piaski gliniaste, lokalnie przykryte cienką warstwą osadów piaszczysto-żwirowych. Na obszarze teras akumulacyjnych Śląskiego Rowu miąższość piasków i żwirów wzrasta do co najmniej kilku metrów. Dna doliny położone już poza omawianym obrębem geodezyjnym wyścielają grunty organiczne (torfy, namuły piaszczyste i pylaste) i próchniczne (piaski i żwiry z domieszkami części humusowych, muły). Utworami podścielającymi są wodnolodowcowe piaski i żwiry, rzadziej lodowcowe gliny. Nie ma w obrębie wsi zagrożenia przez czynne procesy osuwiskowe. [13, 14, 39]

Gmina Góra jest obszarem dosyć zasobnym w surowce mineralne. Obecnie w rejestrze PIG znajdują się kopaliny podstawowe reprezentowane przez:

- złoża gazu ziemnego: *Aleksandrówka, Góra, Lipowiec, Lipowiec E, Wierzowice oraz Żuchłów*.

Złoża gazu ziemnego występują w utworach permu (czerwonego spągowca), na głębokości ca 1200 do 1380 m p.p.t. Ich efektywna, średnia miąższość wynosi od kilku do około 50 m. Dominuje gaz ziemny zaazotowany, zawierający ca 30-75% metanu. Jest to zatem zazwyczaj mieszanina metanowo-azotowa albo azotowo-metanowa.

- węgiel brunatny: złożo *Góra*; nieeksploatowane, składające się z kilku pokładów węgla zalegających pod ponad dwustumetrowym nadkładem

- złoża kruszywa naturalnego (piasków i żwirów): *Radostław, Radostław II, Radostław IV, Radostław V* (*Radostław I i Radostław III* skreślono z zasobów)
- złoża kruszywa naturalnego (piasków): *Borszyn Wielki i Glinka*. [7, 39]

W granicach obrębu Kruszyniec znajduje się nieduża część złoża gazu ziemnego Góra (GZ 4667), eksploatowanego od 1983 r. – wyznaczony teren i obszar górniczy.

Sieć hydrograficzna gminy należy do dorzecza Odry. Gmina Góra odwadniana jest przez jej duży dopływ – rz. Barycz, prawobrzeżne dopływy Baryczy: Rów Polski i Śląski Rów (których zlewnie traktowane są jako całość ze względu na brak wyraźnych działów wodnych i połączenie w dolnym biegu) oraz szereg niedużych cieków. Nieliczne, znajdujące się w skrajnie wschodniej części gminy należą do zlewni Orli, kolejnego dopływu Baryczy. [12, 40]

Podobnie jak większość rzek polskich, także Barycz i jej duże dopływy charakteryzuje śnieżno-deszczowy reżim zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku. Zasilanie śnieżne powoduje wysokie stany wody na wiosnę. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (luty-marzec), następuje obniżanie się stanów wody (minimum na ogół w maju). Wezbrania, związane z letnim maksimum opadowym występują w okresie letnim (głównie w lipcu) i są na ogół nieco niższe od wezbrań zimowych.

W zasięgu obrębu geodezyjnego Kruszyniec nie ma obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (według zasad zdefiniowanych w ustawie *Prawo wodne*). [13, 14, 22, 40, 41]

Tereny gminy Góra znajdują się w granicach aż trzynastu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Omawiany obręb geodezyjny położony jest w zasięgu JCWP – *Śląski Rów* (PLRW 60001714869), potok nizinny piaszczysty - typ 17, należący do silnie zmienionych części wód.

Stan czystości głównych rzek gminy jest zły. We wszystkich JCWP istnieje znaczne zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych i wszystkie charakteryzują się obecnie (2017 r.) złym stanem lub potencjałem ekologicznym: [30]

- Barycz, od Orli do Odry – kl. IV elementów biologicznych, klasa elementów fizykochemicznych - PSD, potencjał ekologiczny słaby – kl. IV, stan chemiczny poniżej dobrego i ogólna ocena JCWP – zły stan wód
- Rów Polski, przy ujściu do Baryczy – kl. IV elementów biologicznych, klasa elementów fizykochemicznych - PSD, słaby potencjał ekologiczny – kl. IV, stan chemiczny poniżej dobrego i ogólna ocena JCWP – zły stan wód

- Śląski Row, przy ujściu do Rowu Polskiego – kl. IV elementów biologicznych, klasa elementów fizykochemicznych - PSD, słaby potencjał ekologiczny – kl. IV i ogólna ocena JCWP – zły stan wód

Dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obowiązuje *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*. Określono w nim cele środowiskowe:

- dla JCWP naturalnych, celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego
- dla JCWP silnie zmienionych bądź sztucznych, osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. [10]

Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCWP generuje konieczność przesunięcia w czasie (do 2021 r.) osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak możliwości do zastosowania i skutecznych rozwiązań technicznych; w zlewniach występuje presja komunalna, stąd zaplanowane działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. [10]

Udział gminy Góra w zanieczyszczeniach i eutrofizacji wód jest znaczny. Na obszarach wiejskich intensywne użytkowanie rolnicze wyniesionych powierzchni wysoczyznowych sąsiadujących z rozbudowaną siecią dolin rzek, cieków i rowów melioracyjnych sprzyja migracji zanieczyszczeń powierzchniowych (głównie związkami azotu i fosforu) ze źródeł rolniczych. Teren gminy jest zwodociągowany (niemal w całości), ale skanalizowana jest jedynie Góra i najbliższe wsie. Wprawdzie z sieci kanalizacyjnej korzysta prawie 2/3 mieszkańców gminy, ale wśród mieszkańców wsi udział ten jest zaledwie kilkunastoprocentowy. Podwyższone stężenia związków fosforu i azotu w rzekach i ciekach gminy wskazują na potrzebę zintensyfikowania działań ochronnych, które ograniczą dopływ zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych oraz obszarowych. W wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (rozporządzenie nr 1/2017 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z 1 lutego 2017 r. – Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2017 r., poz. 1153) znajdują się obecnie m.in. zlewnie: Baryczy - od Orli do Odry, Śląskiego Rowu i Rowu Polskiego – od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy. [1, 5, 6]

Wody podziemne występują w kilku poziomach wodonośnych i ujmowane są z dwóch pięter: czwartorzędowego i trzeciorzędowego.

Wody piętra czwartorzędowego występują w utworach piaszczysto-zwirowych dolin rzecznych, dolin kopalnych i pradolin oraz poziomach międzymore-

nowych, tworząc poziom gruntowy, międzyglinowy oraz podglinowy, niekiedy pozostający w kontakcie hydraulicznym z piaszczystymi osadami miocenu lub oligocenu.

Poziom wód gruntowych zalega płytko i z uwagi na silne zanieczyszczenie oraz nie-duże wydajności studni ma niewielkie znaczenie użytkowe, głównie w obrębie pradolin Baryczy i Rowu Polskiego-Śląskiego Rowu. [13, 14]

Poziom międzyglinowy występuje na zróżnicowanej głębokości i jest ujmowany m.in. przez ujęcia komunalne w Górze, Czerninie, Strumiennej i Ryczeniu. Zwierciadło wody charakteryzuje się znacznym ciśnieniem hydrostatycznym.

Dostateczna głębokość zalegania wodonośca i dobra na ogół izolacja od powierzchni terenu wpływają na małą podatność ujęć na zagrożenia przez czynniki antropogeniczne. Jakość wody (pod względem bakteriologicznym i fizykochemicznym) nie budzi większych zastrzeżeń, z wyjątkiem typowej dla wód czwartorzędowych zwiększonej lub ponadnormatywnej zawartości żelaza i manganu. Zachodnia część gminy oraz fragmenty jej wschodnich obrzeży pozbawione są użytkowych poziomów wodonośnych piętra czwartorzędowego.

Wody piętra trzeciorzędowego związane są głównie z utworami miocenu górnego, oddzielnymi od utworów czwartorzędowych warstwą ilów poznańskich. Warstwa wodonośna zalega na głębokości poniżej 85 m w obrębie dolin oraz około 120-150 m p.p.t. na wysoczyźnie. Strefą drenażu jest dolina Baryczy. Trzeciorzędowym ujęciem większym jest ujęcie w Wierzowicach Wielkich. [13, 14, 40]

Na obszarze gminy występuje fragment głównego zbiornika wód podziemnych, GZWP nr 303 – *Pradolina Barycz-Głogów (E)*; zbiornik porowy, udokumentowany w strukturach pradolinnych czwartorzędu; o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych rzędu 199 tys. m³/d i średniej głębokości ujęć około 60 m. [27]

Wody podziemne gminy należą do jednej jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 79 (PLGW 600079), w których na obszarze gminy Góra występują 2 piętra wodonośne: czwartorzędowe i neogeńskie. Według GIOŚ, JCWPd charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym i dobrym chemicznym (2012 r.). Ryzyko niespełnienia celów środowiskowych określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* jest znikome (niezagrożone). [10]

Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania, odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz jego budowę geologiczną. W omawianym podłożu zasilane są one głównie przez opady atmosferyczne oraz spływ z terenów wyżej położonych. Według opracowań ekofizjograficznych, powierzchnie terasowe Kruszyńca charakteryzują się z reguły swobodnym zwierciadłem wody położonym około 1-2 m p.p.t., Na obszarach

pozaodlinnych, wysoczyznowych przeważa zwierciadło napięte, występujące na głębokości około 2-3 m p.p.t. obserwuje się jedynie ślady wody w postaci sączeń. [13,14, 40]

Warunki glebowe gminy są dobre a na znacznej części wysoczyzny nawet bardzo dobre. Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej, według klasyfikacji IUNG w Puławach wynosi 70.8, przy średniej krajowej rzędu 66.6 pkt.

Grunty orne zajmują ponad połowę powierzchni gminy. Użytki zielone stanowią niespełna 13% jej areалу a lasy i tereny zadrzewione około 26%.

Ponad 1/3 powierzchni gruntów ornich zajmują gleby wysokich klas bonitacyjnych, kl. II-IIIb a uzupełnione glebami kl. IVa i IVb stanowią nieco ponad 70% gruntów ornich, przy czym w około 45 % są to gleby kompleksu pszennego dobrego (2) i pszenno-żytniego (4). Odsetek gleb bardzo słabych, kl. VI i VIz wynosi 8.8%.

Obręb Kruszyniec w połowie zajęty jest przez gleby kompleksów pszennych 2 i 4, kl. II-IIIb. Jedynie na niedużych fragmentach południowej części obrębu i gruntach ornich położonych na zachód od drogi powiatowej prowadzącej do Rydzyny i węzła z drogą S5 w Kaczkowie przeważają gleby napiaskowe kompleksów żytnich: dobrego (5), słabego (6) i bardzo słabego (7). Wschodnia część wsi to zatem tereny predestynowane do intensyfikacji produkcji rolnej. Zachodnia jest mniej przydatna dla rolnictwa i część najłabszych gleb można zalesić. [13, 14, 33, 42]

Klimat okolic Góry związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie znad północnego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego, ale pozostający pod słabym, modyfikującym wpływem gór i przedgórze. Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza gmina położona jest na skraju regionu śląsko-wielkopolskiego. [32]

Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosna i lato dosyć wczesne i ciepłe, jesień wczesna a zima łagodna z nietrwałą szatą śnieżną. Średnia temperatura roczna wynosi 8.1°C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (-1.3°C), najcieplejszym lipiec (+18,5°C). Długość okresu wegetacyjnego wynosi 220-230 dni. Opady atmosferyczne (posterunki opadowe w Górze i Osetnie, lata 1954-1980), z roczną sumą rzędu, odpowiednio: 553 i 597 mm, 355 i 447 mm w roku „suchym” (1959) oraz 693 mm (1967) i 741 mm w roku "mokrym" (1960), kształtują się poniżej średniej krajowej. Podobnie jak na większości terytorium kraju, przeważają wiatry zachodnie. Ich udział (z szeroko pojmowanego sektora zachodniego NW-SW) wynosi blisko 50%. Warunki wietrzne w warstwie przyziemia są dogodne dla lokalizacji elektrowni wiatrowych. Dlatego blisko w przeszłości planowano budowę dużej *Farmy wiatrowej Góra-Zachód*

ale ostatecznie powstały jedynie dwie elektrownie o wysokości całkowitej około 150 m, zamiast planowanych 210 m (ze śmigłem w jego górnym położeniu). [22, 32, 40]

Nasz klimat się jednak zmienia. Obserwowane od wielu lat zmiany związane są z globalnym ociepleniem i wzrostem temperatury powierzchni Ziemi. Większość z nich należy przypisać działalności człowieka, w tym m.in. emisji gazów cieplarnianych, dwutlenku węgla, aerozoli. Następstwem jest przesuwanie się stref klimatycznych, topnienie lodowców, rozmarzanie wiecznej zmarzliny i wzrost ekstremalnych zjawisk pogodowych: fale upałów, powodzie, tropikalne cyklony, huragany, zmiany w opadach (wyższa temperatura to szybsze wysychanie gleby a w konsekwencji pustoszenie, wzrost ilości pożarów, przyspieszony metabolizm owadów itp.). W skali krajowej rośnie liczba dni gorących i okresy takie ulegają wydłużeniu – letnie upały nam spowszeniają. Zmniejsza się liczba dni zimnych oraz dni z przymrozkiem. Najdłuższe okresy zimne ulegają skróceniu a okresy bezprzymrozkowe wydłużeniu. Nastąpiło znaczne zmniejszenie ilości dni bardzo mroźnych oraz okresów takich dni. W nadchodzących latach należy spodziewać się wzrostu niedosytu opadów (zwiększy się ilość deszczów nawalnych!) i zagrożenia suszą.

W warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo powierzchniami wysoczyzny a położonymi u jej podnóża piaszczystymi i często zalesionymi lub zajęтыми przez użytki zielone powierzchniami teras rzecznych oraz wilgotnymi dnami dolin cieków. Użytkowane rolniczo obszary wysoczyzny morenowej wschodniej części Kruszyńca charakteryzują się wyrównanymi warunkami termicznymi, w miarę równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością oraz korzystną wymianą powietrza. Położone u podnóża wysoczyzny powierzchnie terasowe mają nieco wyższą wilgotność a niekiedy lekko utrudnione i ukierunkowane przewietrzanie (orientacja doliny Śląskiego Rowu). Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają tereny leśne. Charakteryzują się one z reguły nieco gorszym nasłonecznieniem (zacienienie), ale dużą zaciszą i dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniami dobowych. Są to tereny o wzbogaconym składzie fizykochemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

Stan higieny atmosfery gminy Góra nie jest dobry. Decydująca jest wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł (z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze).

Ocenę jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2018 roku wykonano

w odniesieniu do nowego układu stref. Gmina Góra (położona w strefie dolnośląskiej, zarówno pod kątem oceny dokonywanej z uwzględnieniem kryteriów ochrony roślin, jak i zdrowia ludzi) zaliczona została do klasy A, w odniesieniu do badanych stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu i zanieczyszczenia pyłem PM_{2,5} oraz zawartego w pyłe ołowiu, kadmu i niklu. Oznacza to, że w przypadku ww. wskaźników poziom zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w obrębie strefy nie wykazuje przekroczeń wartości dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych (ewentualne odstępstwa są sporadyczne i mają niewielki zasięg). Ocena zawartości benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM₁₀, arsenu oraz ozonu, decydująca o zaliczeniu strefy do klasy C wynika z przekroczenia poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji lub poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych, gdy margines ten nie jest określony. [30]

W rzeczywistości o ilości i jakości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery decyduje struktura zużycia paliw a zwłaszcza stosowanie do celów grzewczych węgla kamiennego, często niskokalorycznego, zawierającego duże ilości siarki i popiołu. Źródłem zanieczyszczeń są obiekty przemysłowe i kotłownie osiedlowe oraz tzw. emisja niska z palenisk indywidualnych i szklarni, szczególnie uciążliwa zimą. Produkcja rolna stanowi przyczynę rozproszonej emisji amoniaku, metanu i podtlenku azotu. Jest też często źródłem odorów. Według stanu na 1 października 2019 r. nie ma na obszarze powiatu górowskiego zakładów o dużym ryzyku (ZDR) ani zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. [11, 30]

Coraz większy udział w zanieczyszczeniu atmosfery mają źródła mobilne. Decydujące znaczenie mają dosyć ruchliwe, krzyżujące się w mieście, drogi wojewódzkie nr 323 relacji Leszno-Luboszyce i 324 Rawicz-Szlichtyngowa. Głównymi składnikami spalin samochodowych są: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadze oraz pyły zawierające toksyczne związki ołowiu, cynku, manganu, arsenu, selenu i in. Rozebrana została nieczynna, jednotorowa linia kolejowa.

Problemem jest hałas komunikacyjny. Dokuczliwość hałasu komunikacyjnego wyraźnie wzrasta powyżej poziomu 60 dB w ciągu dnia i 55 dB nocą. Gmina Góra położona jest jednak poza siecią głównych dróg (krajowych). Według *Programu ochrony środowiska...* w latach 2008 i 2014 WIOŚ we Wrocławiu prowadził badania hałasu komunikacyjnego w powiecie górowskim, którymi objęto 5 odcinków dróg. W gminie Góra znalazły się trzy punkty pomiarowe usytuowane w mieście, ale jedynie w jednym z nich (przy drodze wojewódzkiej nr 324, ul. Wrocławska 34), w porze dziennej hałas przekraczał dopuszczalne normy i wyniósł 70,0 dB. Można zatem przyjąć, że klimat aku-

styczny Kruszyńca nie budzi zastrzeżeń, chociaż jego tereny zabudowane usytuowane są przy drodze powiatowej prowadzącej do Rydzyny i węzła w Kaczkowie - z drogą ekspresową S5.

Oddziaływania pola elektromagnetycznego, w roku 2017, podobnie jak w latach ubiegłych nie przekraczało poziomów dopuszczalnych w miejscach dostępnych dla ludzi czy też przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Energia elektryczna pobierana jest z systemu elektroenergetycznego najwyższych napięć poprzez linie 110 kV oraz stacje 110/20 kV. Poszczególne miejscowości zaopatrywane są z sieci średniego i niskiego napięcia. Obiektami promieniowania niejonizującego są linie i stacje elektroenergetyczne średnich napięć, urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Szata roślinna gminy Góra jest bogata i zróżnicowana. Naturalne zespoły roślinne zajmują blisko 40% powierzchni gminy, z tego (według opracowania ekofizjograficznego z 2004 r.) lasy około 26%.

Przeważają lasy państwowe administrowane przez Nadleśnictwo Góra oraz nieduże i rozproszone lasy prywatne. Te pierwsze charakteryzują się bardziej zróżnicowaną strukturą z punktu widzenia zysków, optymalnego wykorzystania siedlisk i bioróżnorodności zespołów leśnych. Lasy prywatne mają na ogół uproszczoną strukturę wiekową i gatunkową (przewaga siedlisk borowych i monokultury sosny). Większe kompleksy leśne koncentrują się w obniżeniach dolinnych Baryczy, Rowu Polskiego i Śląskiego Rowu oraz w dolinie Dziczka (Rzęśnika), zajmując głównie powierzchnie terasy środkowej, w mniejszym stopniu wysokiej a tylko lokalnie zalewowej.

Wyższe poziomy terasowe porastają na ogół bór mieszany świeży (BMśw) i bór świeży (Bśw), las mieszany świeży (LMśw) oraz las świeży (Lśw) z dominującą w drzewostanie sosną, która jest głównym gatunkiem produkcyjnym i właśnie takie dominują w zachodniej części obrębu Kruszyniec.

W runie lasów i borów występuje kilkadziesiąt gatunków podlegających ochronie gatunkowej, m.in. kokorycz pusta, miodownik melisowaty, na łąkach trzęślicowych występują populacje kosańca syberyjskiego i groszku błotnego a starorzeczach grzybienie biały. Stanowiska występowania tych roślin chroni się czynnie, zatem nie prowadzi się tu prac gospodarczych mogących je zniszczyć.

Uzupełnieniem dużych kompleksów leśnych są skupiska urządzonej zieleni wysokiej reprezentowane przez dziewiętnastowieczne parki podworskie, zadrzewione cmentarze, sady, ogrody działkowe oraz sezonowe uprawy polowe. Duże znaczenie ekolo-

giczne i krajobrazowe mają obsadzenia dróg (często efektowne, choć rzadko są to aleje o charakterze zabytkowym) i cieków czy zadrzewieniowe ciągi/pasy zieleni przywodnej i śródpolnej. W krajobrazie rolniczym gminy zieleń ta pełni nie tylko funkcję krajobrazowo-estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływając na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego. [12, 13, 18, 19, 23, 24, 28]

Na obszarach wysoczyznowych wschodniej połowy wsi dominują zespoły roślinności antropogenicznej z przewagą synantropijnej, głównie segetalnej pól uprawnych.

Świąt zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. W lasach żyją jelenie, sarny i dziki. Z kolei wody Baryczy i jej niektórych dopływów zasiedlone zostały przez bobry, pozostawiające coraz liczniejsze ślady swej obecności w postaci ściętych i objęzonych z kory drzew oraz wydry. Przeważają jednak zwierzęta, które potrzebują do bytowania pól uprawnych, najlepiej z małymi kępami lasów i zadrzewień (sarny, lisy, zające, bażanty, kuropatwy, przepiórki), a takich drobnych ekosystemów ostojowych na obszarze gminy nie brakuje. Z drapieżników występują jenoty, borsuki, lisy, norki, kuny, tchórze, łasice, ale też gatunek inwazyjny - norka amerykańska. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: dziki królik, wiewiórka oraz owadożerne, reprezentowane przez objęte ochroną: jeże, krety, ryjówki i nietoperze, m.in. borowca wielkiego, karlika malutkiego, mroczka późnego i pozłocistego, nocka rudego i dużego czy też gacka szarego. Mnogość nietoperzy spowodowana jest obfitością bazy pokarmowej, którą stanowią głównie owady oraz występowaniem miejsc, gdzie nietoperze mogą mieć swoje siedliska. Mniej licznie reprezentowane są gatunki drobnej fauny: gady i płazy. Gromadę gadów reprezentują: jaszczurka zwinka i żyworodna, padalec oraz żmija zygzakowata i zaskroniec. Z płazów występują m.in. kumak nizinny, ropuchy zielone i szare. Rzekotki drzewne, żaby trawne i jeziorkowe.

Środowisko wodne gminy Góra jest bardzo rozbudowane i bogate w różnorodne gatunki ryb. Zwłaszcza ichtiofauna Baryczy nie ogranicza się wyłącznie do gatunków pospolitych. Występują tu bowiem m.in.: certa, która wpływa do Baryczy jedynie na tarło, ślíz, brzana, koza, miętus, piskorz, różanka, węgorz. Nadto rzeka została zarybiona jesiotrem ostronosym.

Bogaty i zróżnicowany jest świat owadów, zwłaszcza motyli dziennych oraz nocnych, wśród których wymienić należy m.in.: czerwończyka nieparka, płomieńca, rusałkę żałobnika czy modraszka (w Polsce chronionego na mocy dyrektywy siedliskowej oraz konwencji berneńskiej - jego obecność może być argumentem za wyznaczeniem SOO siedlisk w sieci Natura 2000). Licznie reprezentowane są chrząszcze (pachnica

dębowa, kozioróg dębosz), ważki (trzepla zielona, oczobarwica większa czy świtezianka), mrówki itd.

Najlepiej poznana jest fauna ptaków, jedyna gromada świata zwierzęcego niemal w całości podlegająca w Polsce ochronie gatunkowej. Ptaki stanowią największą grupę, spośród wszystkich zwierząt na obszarze gminy.

Wiele z niżej wymienionych to gatunki rzadkie, umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze (PCK) lub zagrożone. Są to zarówno ptaki migrujące, które odpoczywają i nabierają sił do dalszej podróży, jak i ptaki stale tu występujące, gniazdujące: rzadkie ptaki z rodziny bekasowatych, bielik, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, bocian biały, bocian czarny, czapla biała, czajka, dudek, kilka gatunków dzięciołów, gąsiorek, gęsi zbożowe, białoczelne i gęgawy, kania ruda, kropiatka, lerka, łabędź niemy i łabędź krzykliwy, muchołówka białoszyja, ortolan, rybołów, trzmielojad, zimorodek, żuraw.

Dla wszystkich gatunków ssaków i ptaków największym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych, kłusownictwo, płoszenie zwierzyny (wjeżdżające do lasów samochody, quady, motocykle), tępienie niektórych z nich jako szkodników itp. W przypadku ptaków, ich liczebność gwałtownie spada również na skutek zmiany sposobu użytkowania terenu (zamiany łąk na grunty orne), zaniechania użytkowania łąk i pastwisk (koszenia, wypasu zwierząt), zmiany reżimu wód rzek i cieków, ich umocnienia i obwałowania, wycinania odnawiającej się roślinności łąkowej, procederu wiosennego wypalania traw i trzcinowisk oraz innych czynników antropogenicznych, np. postępu technicznego w rolnictwie oraz używania pestycydów. Prawie te same czynniki stanowią zagrożenie dla gadów i płazów. Dzięki temu, że poprawia się stan czystości wód powierzchniowych nieco lepiej wygląda sytuacja ichtiofauny. Skuteczność ochrony gatunkowej uzależniona jest zatem w dużej mierze od stanu siedlisk przyrodniczych, ważnych dla życia tych gatunków.

Obręb geodezyjny Kruszyniec położony jest w zasięgu obszaru ważnego dla ptaków, nie zawierającego w swych granicach OSO Natura 2000 (B 17) i szczególnie cennego dla zachowania populacji nietoperzy, według zaktualizowanego w 2011 r. *Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim*. [9]

3.2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe

Rzeźba obszaru gminy jest dosyć urozmaicona. Wyniesione powierzchnie wysoczyznowe charakteryzują się dobrymi warunkami glebowymi, ale też znacznym odlesieniem terenu. Natomiast w obrębie dużych obniżeń dolinnych południowej, pół-

nocnej i środkowej części Gminy występuje mozaika zespołów leśnych, ekosystemów trwałych użytków zielonych i drobnoprzestrzennych agrocenoz. I to głównie w tej części znajdują się wielkoprzestrzenne formy ochrony przyrody. Są to:

- Obszar Chronionego Krajobrazu (OCHK) Dolina Baryczy, obejmujący południową część gminy. Osobliwością tego obszaru są podmokłe tereny, torfowiska, lasy łąkowe, grądy, olsy i łąki oraz zróżnicowane gatunki flory i fauny. Liczne są zwłaszcza ptaki, z których większość to gatunki łąkowe (m.in. kanie rude, krwawodzio-by, kszuki, rycyki i zimorodki. Rozlewiska rzeki wabią liczne gęsi gęgawy, żurawie, bociany białe, kolonie czapli siwych i kormoranów oraz stada przelotnych siewkowców.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki, obejmuje tereny północno-wschodniej części gminy, chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytaryzacji ekologicznych. W skład tego obszaru wchodzi urozmaicona rzeźba terenu oraz doliny wypełnione lasami i łąkami. Duża lesistość i różnorodność biotopów stwarzają dogodne warunki bytowania wielu gatunkom flory i fauny, w tym rzadkim, chronionym ptakom wodno-błotnym, drapieżnym i śpiewającym.
W skład OCHK wchodzi kilka obszarów Natura 2000, m.in. SOO siedlisk *Dolina Dolnej Baryczy*.
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Natura 2000 - SOO siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (kod PLH_020084), obejmujący swym zasięgiem również zorientowaną południkowo dolinę Dziczka i Śląskiego Rowu. Ostoja jest bardzo ważnym w tej części Polski miejscem występowania priorytetowego siedliska ciepłolubnych dąbrów (*91IO) oraz lasów łąkowych i nadrzecznych zarośli wierzbowych (*91E0). Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łągi jesionowe a cenne lasy łąkowe dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0) i grądy (9170). Lasy ostoi są miejscem łąkowym dzięciołów, występuje w nich też priorytetowy gatunek chrząszcza – pachnica. Bardzo ważnym siedliskiem są liczne starorzecza (3150) i łąki trzęślicowe (6410), ponadto występują dwa inne typy siedlisk (spoza załącznika I) - olsy (44.9) i turzycowiska (53.21).

Obręb geodezyjny Kruszyniec położony jest, w całości, w granicach OCHK *Krzywińsko-Osieckiego* i graniczy od zachodu z obszarem Natura 2000 *Dolina Dolnej Baryczy* (nisko położona część terenu, przy Śląskim Rowie).

Proponowane wcześniej (Inwentaryzacja przyrodnicza gminy G. Bobrowicza) utworzenie rezerwatów: *Cisów w Ślubowie, Lasu wilgotnego w dolinie Rowu Polskiego, Olsu jesionowego w dolinie Rowu Polskiego oraz rez. Ryczeń i rez. Obniżenie Śląskiego Rowu* straciło rację bytu z uwagi na wyznaczenie na obszarze gminy SOO siedlisk Natura 2000 *Dolina Dolnej Baryczy* lub zaliczenie terenów cennych przyrodniczo do innych form ochrony.

- Użytki ekologiczne, będące zasługującymi na ochronę pozostałościami ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania mikroklimatu, zasobów genowych i typów środowiskowych (*Brzeżany, Brzeżańskie Oczko, Chróścina, Czernina, Łąka Trzęślicowa, Szczec, Szedziec, Wierzowickie Starorzecze i Żurawie Pierzowisko*) położone są poza zasięgiem obrębu objętego projektem planu.

Ponadto na terenie gminy znajduje się kilka dziewiętnastowiecznych parków podworskich (pozostałości takiego założenia są m.in. w centrum Kruszyńca) i 32 pomniki przyrody, w tym 3 dęby szypułkowe rosnące we wspomnianym parku podworskim, w zasięgu terenów objętych planem.

Zagrożeniami dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków flory i fauny są:

- zmiana reżimu wodnego, wynikająca z potrzeb ochrony przeciwpowodziowej i zabudowy hydrotechnicznej rzek
- techniczna zabudowa brzegów rzek i cieków, ich prostowanie i podpiętrzanie
- obniżanie się poziomu wód powierzchniowych i gruntowych, będącym skutkiem prowadzonej gospodarki rolnej oraz zmian klimatycznych
- eutrofizacja i zanik małych zbiorników wodnych
- zmiany w użytkowaniu gruntów
- intensyfikacja gospodarki rolnej w dolinach rzek
- zaprzestanie ekstensywnego użytkowania łąk (ich koszenia, wypasu zwierząt)
- eksploatacja torfu
- tendencja do lokalizowania zabudowy mieszkaniowej i letniskowej w miejscach cennych przyrodniczo itp.
- wzmożona presja ruchu turystycznego
- penetrowanie siedlisk przez ludzi i wynikające stąd zagrożenia (hałas, płoszenie, niszczenie gniazd, polowanie w terminach niedozwolonych, zabijanie zwierząt)
- wahania stanów wód rzecznych powodującymi niszczenie lęgów ptasich (poprzez ich zalanie, bądź udostępnienie czworonożnym drapieżnikom na skutek obniżenia poziomu wody). [18, 19, 28]

Duża powierzchnia i zróżnicowanie istniejących wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody, rozbudowana sieć cieków i towarzyszące im powierzchnie łąkowe, kompleksy leśne oraz duża ilość małych skupisk zieleni wysokiej, zadrzewień przydrożnych, przywodnych i śródpolnych sprzyja ukształtowaniu sprawnie funkcjonującego systemu korytarzy ekologicznych zapewniających zasilanie i wymianę wartości ekologicznych, w obrębie gminy i w skali ponadlokalnej. Przez teren gminy przebiega krajowy, południowo-centralny korytarz ekologiczny łączący, poprzez dolinę Obry, rynnę Jezior Wonieskich i kompleks leśny Osieczna-Góra, pradolinę warszawsko-berlińską z pradoliną Barycz-Głogów. W skali gminy nie mniej istotne znaczenie ma zorientowana południkowo dolina Śląskiego Rowu-Dziczka.

Poza obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy o *ochronie przyrody* oraz siedliskami odnotowanymi w Powszechnej Inwentaryzacji Lasów Państwowych, nie ma chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzeń Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w *sprawie ochrony gatunkowej roślin*, z 9 lipca 2004 r. w *sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną*, z 6 października 2014 r. w *sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w *sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000*.

3.3. Wpływ dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze – ocena stanu środowiska

Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo, ukierunkowane na produkcję roślinną (uprawy zbożowe i rośliny przemysłowe). Nieźle rozwinięta jest produkcja zwierzęca. Przeważają gospodarstwa indywidualne, małoobszarowe, charakteryzujące się niską wydajnością. Lokalny przemysł, z wyjątkiem kopalni gazu PGNiG, pracuje głównie na potrzeby rolnictwa (przetwórstwo owocowo-warzywne i mięsne, przemysł mleczarski), budownictwa i drogownictwa.

Najlepsze warunki dla rozwoju rolnictwa (w tym intensyfikacji produkcji rolnej) mają wyniesione powierzchnie wysoczyznowe charakteryzujące się dobrymi a lokalnie bardzo dobrymi warunkami glebowymi. Strefą aktywizacji gospodarczej o korzystnych warunkach dla rozwoju m.in. zabudowy przemysłowo-magazynowej są północne i zachodnie obrzeża miasta. Natomiast wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe południowej i północnej części gminy oraz zorientowanej południkowo doliny Śląskiego

Rowu-Dziczka decydują o atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej terenów, predestynując je do racjonalnego rozwoju w zakresie funkcji: ochronnej, rekreacyjnej i gospodarczej. Priorytetem jest wzmocnienie systemu ekologicznego poprzez ochronę istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień, zalesienie gleb słabych jakościowo, utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu trwałych użytków zielonych oraz zapewnienie optymalnych warunków do funkcjonowania przyrody(...).

Zakres dotychczasowych zmian w środowisku jest znaczny. Przeobrażone zostały zwłaszcza stosunki wodne. Duże połacie terenu zdrenowano lub zmeliorowano. Wyprostowano, pogłębiono oraz obudowano koryta Rowu Polskiego, Śląskiego Rowu i wielu cieków, włączając je do systemu melioracyjnego gminy. Działania te umożliwiły rolnicze wykorzystanie większych fragmentów terenu, ale jednocześnie spowodowały zanik szeregu drobnych cieków, zbiorników wodnych i podmokłości, eutrofizację wód powierzchniowych oraz ogólne obniżenie zwierciadła wód gruntowych, miejscami przyczyniając się do zaniku naturalnej zieleni łąkowej. Zwodociągowanie wszystkich jednostek osadniczych gminy, przy jednoczesnym skanalizowaniu jedynie miasta i miejscowości najbliższej położonych, użytkowanie rolnicze powierzchni wysoczyznowych wpłynęły na zmianę wodności cieków, pogorszenie jakości wód powierzchniowych oraz dopływ zanieczyszczeń obszarowych do wód powierzchniowych. Nadmierna intensyfikacja produkcji rolnej, zwłaszcza wielkoprzemysłowy chów zwierząt powoduje skażenie wód i powietrza oraz degradację gleb. Stopniowo zmienia się charakter siedlisk, skład gatunkowy flory i fauny.

Obręb geodezyjny Kruszyniec to głównie ekosystemy leśno-łąkowe skoncentrowane w zachodniej części wsi oraz dominacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z glebami wysokich klas bonitacyjnych w jej wschodniej połowie.

3.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego zagospodarowania

Zmiana przeznaczenia (funkcji) części terenów objętych projektem planu miejscowego wynika z ustaleń obowiązującego studium uwarunkowań(...) oraz zgłoszonego przez mieszkańców zapotrzebowaniu na tereny budowlane i inwestycyjne.

Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, stworzy podstawy prawne do wydawania decyzji administracyjnych dotyczących zagospodarowania przedmiotowego obszaru i pozwoli uniknąć ulokowania obiektów tymczasowych oraz funkcji i działań generujących konflikty przestrzenne.

Brak aktualnego planu zagospodarowania umożliwia wydawanie decyzji administracyjnych, zgodnie z art. 61 ustawy z 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, ustalającej warunki zabudowy dla jej lokalizacji na „zasadzie dobrego sąsiedztwa”. Realizacja polityki przestrzennej w oparciu o decyzje administracyjne, traktujące przestrzeń bardzo fragmentarycznie, nie stanowi dla władz samorządowych skutecznego narzędzia umożliwiającego kształtowanie ładu przestrzennego.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Prace nad rozwojem idei ochrony i zrównoważonego rozwoju zapoczątkowane zostały na XXIII Sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych (grudzień 1968). Dla relacji człowiek – środowisko szczególnie istotna była konferencja ONZ w Rio de Janeiro (1992 r.). Jej plonem był m.in. globalny program działań „Agenda 21”, wprowadzający zasadę zrównoważonego rozwoju oraz dwie konwencje: *Konwencja o różnorodności biologicznej* i *Konwencja w sprawie zmian klimatu*. Zapisy tych konwencji zostały uwzględnione w wielu dokumentach o zasięgu międzynarodowym i narodowym, m.in. w Traktacie o Unii Europejskiej, który wszedł w życie 1 listopada 1993 r. W Unii Europejskiej, ochrona środowiska naturalnego jest nieodłącznym elementem polityki na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju. Główne cele ochrony środowiska, sformułowano podczas szczytu w Maastricht (grudzień 1992) a najważniejsze zadania w tym zakresie, na lata 2002-2012, określa *VII Program Działań Wspólnoty* (decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady, z listopada 2003 r.). Są to:

- zachowanie, ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego
- ochrona zdrowia człowieka
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania regionalnych i światowych problemów środowiska.

Ponieważ wieś (obręb geodezyjny) Kruszyniec położony jest w systemie obszarów chronionych, dokumentami rangi międzynarodowej (wspólnotowej) formułującymi cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego planu, są głównie:

- „dyrektywa siedliskowa” Rady nr 92/43/EWG z 21 maja 1992, *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny*, uznająca za główny cel wspieranie

- zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych, ważna ze względu na transgraniczny charakter występujących zagrożeń; *istotna z uwagi na długoterminowe gospodarowanie i ochronę zasobów naturalnych, będących integralną częścią dziedzictwa narodów Europy* [28]
- „dyrektywa ptasia” Rady nr 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979, zastąpiona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. *w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, w szczególności gatunków występujących naturalnie, w tym wędrownych - dla poprawy warunków ich życia i zrównoważonego rozwoju; realizowana m.in. poprzez długoterminowe gospodarowanie i ochronę zasobów naturalnych, będących integralną częścią dziedzictwa narodów Europy, tutaj głównie gniazdujących gatunków ptactwa, będących przedmiotem ochrony sąsiednich obszarów Natura 2000, ale ważnych według Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim* [9, 28].
  - *Europejska Konwencja Krajobrazowa*, przyjęta we Florencji 20 października 2000 r. (Dz. U. nr 14 z 2006 r., poz. 98) i dostosowująca jej ustalenia do warunków polskich *Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu z 24 kwietnia 2015 r.* (Dz. U. z 2015 r., poz. 774) – istotna dla zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu (sprzyjająca ukierunkowaniu i zharmonizowaniu zmian wynikających z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych); *realizowana m.in. poprzez ochronę przed zmianą użytkowania ekosystemów uznanych za tworzące system przyrodniczy gminy, podbudowę biologiczną oraz działania na rzecz poprawy ładu przestrzennego i architektonicznego*
  - dyrektywa Rady nr 91/271/EWG, z 21 maja 1991 r. *w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych*, nakładająca na państwa członkowskie wymóg wyposażenia gmin w systemy zbierania ścieków komunalnych; *realizowana w projekcie planu poprzez zaopatrzenie w wodę z wodociągu gminnego, docelowe skanalizowanie terenu (przy dopuszczeniu tymczasowego odprowadzania ścieków bytowych lub komunalnych do bezodpływowych, szczelnych zbiorników wybieralnych oraz wywozem ich do oczyszczalni ścieków), odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z projektowanych ciągów komunikacyjnych do istniejących rowów melioracji szczegółowej przy zastosowaniu urządzeń oczyszczających a docelowo do systemu kanalizacji deszczowej*
  - dyrektywa nr 2002/49/WE Parlamentu Europy i Rady z 25 czerwca 2002 r. *w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku* (Dz. U. nr 189 z 18 lipca 2002 r.) – istotna ze względu na ewentualne zagrożenie degradacją klimatu akustycznego;

w projekcie planu realizowana poprzez poprawę stanu technicznego i parametrów dróg, ograniczenie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej bezpośrednio przy drogach oraz promowanie rozwiązań budowlanych ograniczających uciążliwość akustyczną - dyrektywa nr 96/62/WE Rady z 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza, nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymania(...) lub poprawy jakości powietrza i realizowana w planie m.in. poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw stałych i promowanie paliw ekologicznych, charakteryzujących się niskimi wskaźnikami emisji oraz dopuszczenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii z wyjątkiem elektrowni wiatrowych, zakaz lokalizacji nowych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, z wyjątkiem elementów infrastruktury technicznej.

W naszym kraju ochronę środowiska człowieka w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Polityka ochrony środowiska prowadzona jest w oparciu o liczne strategie, programy i dokumenty programowe, o których mowa w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 14 czerwca 2018 r., w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – Dz. U. z 2018 r., poz. 1307, (z późniejszymi zmianami), m.in. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (aktualizacja z 2017 r.) oraz Strategię rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r., której treść zharmonizowana jest z Narodowym Planem Rozwoju, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 oraz projektowanymi, nowymi kierunkami polityk spójności strukturalnej Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Strategią Lizbońską (spójne z ww. dokumentami są dokumenty niższego rzędu wymienione w rozdz. 2.2). Projekt planu koresponduje z Programami ochrony środowiska województwa dolnośląskiego, powiatu górskiego oraz miasta i gminy Góra.

Na etapie sporządzania planu miejscowego dla obrębu geodezyjnego Kruszyńiec zasadnicze znaczenie mają ustalenia:

- Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego - perspektywa 2020 (z 2014 r.), który stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej. Jej prowadzenie służy realizacji celu publicznego, jakim jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego, traktowanego jako zasadniczy element prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju. Sformułowane w nim cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa, wynikające z przyjętych ustaleń KPZK 2030,

SRWD 2020 oraz zaleceń zawartych w krajowych i regionalnych dokumentach planowania strategicznego to m.in.:

- umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej(...)
  - zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, ich racjonalne wykorzystanie oraz (...) stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych
  - zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu
  - harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego(...)
  - efektywne wykorzystanie własnych zasobów województwa dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa
  - ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych, sieci infrastruktury technicznej(...)
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego kreującego politykę przestrzenną gminy. Jego celem jest koordynacja działań przestrzennych na terenie miasta i gminy dla stworzenia warunków do ekorozwoju i harmonijnego współdziałania sąsiadujących terenów. Dokument zobowiązuje organy miasta do podejmowania działań zmierzających do realizacji polityki określonej w studium.

Projekt planu wskazuje głównie na sposób zagospodarowania przestrzeni i zakłada realizację celów ochrony środowiska poprzez: racjonalne wykorzystanie terenu, ograniczenie do niezbędnego minimum ingerencji w cechy konfiguracyjne, podłoże gruntowe i środowisko wodne, minimalizację emisji zanieczyszczeń i hałasu, dbałość o czystość wód i gruntu, podbudowę biologiczną kompensującą wyłączenie gleb z użytkowania rolniczego i uszczuplenie powierzchni biologicznie czynnych, m.in. poprzez wdrożenie działań wynikających z przepisów odrębnych.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA TERENÓW OBJĘTYCH PLANEM

Objęta planem wieś (obręb geodezyjny) Kruszyniec to powierzchnie leśno-łąkowe oraz tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej czy, jak to określono w ostatniej wersji *Studium uwarunkowań(...)* obszary funkcjonalne rolnicze, w całości położone w zasięgu wieloprzestrzennego systemu obszarów chronionych.

Do najważniejszych problemów terenu objętego planem, związanych z ochroną środowiska należy zaliczyć:

- położenie gminy na przedpolu strefy marginalnej ostatniego zlodowacenia i charakterystyczna rzeźba tereny, w której zwarte powierzchnie wysoczyznowe rozdzielone są doliną Śląskiego Rowu; *cechy konfiguracyjne terenu objętego planem są korzystne dla niemal wszystkich form zainwestowania i zagospodarowania*
- położenie w systemie obszarów chronionych i predyspozycje terenu do kształtowania lokalnych łączników ekologicznych; *planowane zagospodarowanie powinno odbywać się w sposób racjonalny z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i przestrzegania ładu przestrzennego*
- konieczność ochrony wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych, będących integralną częścią dziedzictwa krajowego i europejskiego (OCHK Krzywińsko-Osiecki i położony tuż za granicą obrębu obszar Natura 2000); *obowiązują określone zakazy i ograniczenia w zainwestowaniu i użytkowaniu terenu, m.in. zakaz realizacji przedsięwzięć i prowadzenia działań, które zagrażałyby chronionym siedliskom przyrodniczym, roślinnym, gatunkom ptaków itp., m.in. lokalizacji elektrowni wiatrowych*
- działania ochronne, w postaci ekstensywnego wykaszania łąk i wypasu bydła; *mające na celu zachowanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ochrony ptaków*
- brak zagrożenia powodziowego – nadzalewowe powierzchnie terasowe i wyniesione wysoczyznowe
- położenie poza zasięgiem chronionych struktur wodonośnych GZWP nr 303
- położenie w zasięgu obszaru i terenu górniczego Góra, wyznaczonego dla złoża gazu ziemnego o tej samej nazwie; *tereny podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych*
- przewaga słabych gleb napiaskowych kl. V i VI po zachodniej stronie drogi powiatowej i dominacja wysokich klas bonitacyjnych II-IIIb we wschodniej połowie obrębu geodezyjnego; *intensyfikacja i technizacja rolnictwa grozi zanieczyszczeniem środowiska, zmianą chemizmu gleb iubożeniem bioróżnorodności obszarów rolnych, pożądane racjonalne wykorzystanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin², stosowanie zbiorników na gnojowicę, płyt obornikowych, silosów do kiszzonek itp.*

---

² zgodnie z Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu – Dz. U. z 2018 r., poz. 1339, według którego na terenie gminy Góra nawozy azotowe mineralne oraz nawozy naturalne płynne można stosować na gruntach ornych w okresie od 1 marca do 25 października

- lokalne zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych ze względu na brak przywodnej zieleni łąkowej; *ograniczenie spływów powierzchniowych z pól uprawnych, zwiększenie retencyjności wód itp.*
- wystarczająca przepustowość mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Górze, ale objęcie systemem kanalizacji sanitarnej jedynie terenu miasta i przyległych miejscowości, z pozostałych w tym Kruszyńca ścieki dowożone są do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków
- dobry stan powietrza, jedynie okresowe problemy związane z emisją niską pochodzącą z indywidualnych palenisk domowych; *preferencje dla paliw ekologicznych, charakteryzujących się niskimi wskaźnikami emisji*
- dobry klimat akustyczny Kruszyńca, chociaż jego tereny zabudowane usytuowane są przy drodze powiatowej prowadzącej do Rydzyny i węzła w Kaczkowie - z drogą ekspresową S5, więc natężenie ruchu i hałas drogowy mogą się zwiększyć.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU NA ŚRODOWISKO I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE JE

6.1. Oddziaływanie na abiotyczne elementy środowiska

Rodzaj i skala przyszłych zmian zależą od charakteru i zakresu projektowanego zainwestowania oraz wrażliwości środowiska przyrodniczego.

Planem objęto tereny obrębu geodezyjnego Kruszyniec, położonego w środkowej części gminy Góra, w zasięgu wielkoprzestrzennego systemu obszarów chronionych. Są to w zachodniej części wsi głównie tereny leśno-łąkowe a we wschodniej połowie użytkowane rolniczo, w dodatku niemal wyłącznie z glebami wysokich klas bonitacyjnych. Skupiona zabudowa wsi (zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna z usługami) położona jest po obu stronach drogi powiatowej Góra-Rydzyna.

6.1.1. Przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu

Przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu, wyłączwszy fazę budowy poszczególnych obiektów, będą nieduże. Plan nie przewiduje sytuowania dużych powierzchniowo i wysokich obiektów budowlanych, wymagających wykonania makroniwelacji.

W projekcie planu nie ma szczególnych zaleceń dotyczących rzeźby terenu i krajobrazu, poza zakazem lokalizacji nowych inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, z wyjątkiem elementów infrastruktury technicznej.

6.1.2. Wpływ na zasoby naturalne gminy

Gmina Góra jest obszarem dosyć zasobnym w surowce mineralne. W granicach obrębu Kruszyniec, jego zalesionej części, znajdują się eksploatowane złoża gazu ziemnego Góra – wyznaczony teren i obszar górniczy. Nie ma natomiast innych, umieszczonych w rejestrze PIG i eksploatowanych złóż kopalin podstawowych ani pospolitych.

Tereny położone w zasięgu złóż oraz wyznaczonych terenów i obszarów górniczych gazu ziemnego podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi. Ponadto na omawianym terenie znajduje się gazociąg wysokiego ciśnienia z zaznaczoną na rysunku planu strefą kontrolowaną (2x25 m od osi gazociągu), w której ustala się zakaz realizowania obiektów budowlanych, urzędzania stałych składów i magazynów oraz sadzenia drzew, z zachowaniem przepisów odrębnych.

Na obszarze planu nie ma natomiast naturalnych zagrożeń geologicznych (czynnych procesów morfo- i geodynamicznych, tj. osuwisk, spływów potoków rumoszowych, spelżywania, przemieszczania materiału luźnego, wzmożonej erozji wodnej i wietrznej). Nie zachodzi zatem potrzeba określania ich granic i sposobów zagospodarowania.

6.1.3. Przewidywane zmiany warunków gruntowo-wodnych

Zakres ingerencji przyszłej zabudowy w środowisko gruntowo-wodne będzie niewielki. Warunki budowlane podłoża są korzystne, choć po zachodniej stronie drogi powiatowej wystarczające głównie dla prostego, płytkiego posadowienia obiektów budowlanych. Pożądane jest przy tym zabezpieczenie przeciwwilgociowe wznoszonych budynków oraz właściwa ochrona środowiska gruntowo-wodnego, zwłaszcza w przypadku lokalizacji budynków inwentarskich.

Piaszczyste powierzchnie terasowe są mało przydatne dla rozwoju produkcji rolnej, natomiast odpowiednie do posadowienia obiektów budowlanych. Fundamentowanie projektowanej zabudowy odbywać się będzie zapewne bez kontaktu z wodą gruntową. Ochronę wód, na etapie eksploatacji wprowadzonej zabudowy, zapewnić ma m.in.:

- *zaopatrzenie w wodę z wodociągu gminnego - minimalne przekroje sieci wodociągowej 80 mm; do czasu realizacji wodociągu dopuszcza się realizację indywidualnych ujęć wody (studni)*
- *docelowe odprowadzanie ścieków komunalnych, poprzez projektowany system kanalizacji sanitarnej w przyległych drogach, do oczyszczalni ścieków - przy ustaleniu minimalnego przekroju sieci kanalizacji sanitarnej 150 mm*
- *tymczasowe odprowadzanie ścieków bytowych lub komunalnych do bezodpływowych, szczelnych zbiorników wybieralnych oraz wywozem ich do oczyszczalni ścieków*
- *odprowadzenie wód opadowych i roztopowych w ramach poszczególnych działek do gruntu*
- *odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z projektowanych ciągów komunikacyjnych do istniejących rowów melioracji szczegółowej przy zastosowaniu urządzeń oczyszczających a docelowo do systemu kanalizacji deszczowej - minimalne przekroje sieci kanalizacji deszczowej 100 mm.*

6.1.4. Przekształcenia gleb

Ochroną przed zmianą użytkowania objęte są użytki rolne wysokich klas bonitacyjnych, kl. I-III. Zasada ochrony gruntów kl. I-III nie powoduje jednak całkowitego zakazu ich zabudowy. W przypadku, gdy grunty te występują w granicach zwartej zabudowy wsi dopuszcza się przeznaczanie ich pod zabudowę. Na obszarze obrębu Kruszyniec grunty wysokich klas bonitacyjnych występują po wschodniej stronie istniejącej zabudowy wsi.

Zainwestowanie terenów obejmuje najbliższe otoczenie istniejącej zabudowy wsi, głównie terenów z najłabszymi glebami. Lokalnie projektowane wyłączenia z użytkowania rolnego, dotyczące również gruntów wysokich klas bonitacyjnych (głównie niedużych fragmentów terenów przeznaczanych na potrzeby zabudowy zagrodowej), nie będą mieć negatywnego wpływu na gospodarkę rolną gminy.

Ochrona gleb sprowadza się do ich usunięcia spod projektowanych budynków, dróg i parkingów, zdeponowania w obrębie własnych działek i wykorzystania przy nasadzeniach zieleni.

6.1.5. Klimat lokalny i stan higieny atmosfery

Warunki klimatu lokalnego niemal nie zmieniają się. Nieco zwiększy się wprawdzie powierzchnia zabudowy w obrębie terenów zabudowanych wsi, ale nie wpłynie ona negatywnie na warunki higieny atmosfery. Będzie bowiem kompenso-

wana przez zapisany w planie minimum 30-40% udział powierzchni biologicznie czynnych oraz prawo do zalesienia słabszych gruntów (RZL), położonych na zachodnich obrzeżach istniejącej zabudowy wsi. Zrealizowanie dolesień poprawi cyrkulację i regenerację powietrza w obrębie terenów zabudowanych. Jedynie w czasie realizacji ustaleń planu (budowy oraz rozbudowy, przebudowy, modernizacji istniejącej zabudowy) wystąpi niewielka emisja niezorganizowana: tlenków azotu, tlenku węgla, pyłu. Zwiększone stężenia zanieczyszczeń lub natężenia uciążliwości (dotyczące tylko niektórych kryteriów jakości środowiska) mogą występować w promieniu kilku-kilkunastu m od placu budowy. Mają jednak charakter lokalny i dotyczą wyłącznie terenów otwartych.

W planie umieszczono zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami ochrony środowiska, z wyjątkiem elementów infrastruktury technicznej.

W obrębie terenów zabudowy zagrodowej projekt planu dopuszcza lokalizację obiektów inwentarskich o obsadzie do 40 DJP (w jednym budynku inwentarskim), pod warunkiem, że wszelkie uciążliwości generowane przez budynki hodowlane będą zawierały się w granicach, do których inwestor posiada tytuł prawny. Korzyści, jakie daje hodowla wielkostatna wiążą się jednak z zanieczyszczeniem środowiska, głównie emisją odoroczynnych związków organicznych. Uciążliwości odorowej, emisji toksycznych związków organicznych (m.in. węglowodorów aromatycznych: benzenu, toluenu, ksylenu i pochodnych oraz aldehydów), gazów (m.in. amoniaku, metanu, podtlenku azotu i siarkowodoru) towarzyszą emisje mikrobiologiczne oraz emisje spalin i oddziaływanie akustyczne dojeżdżających pojazdów czy pracujących urządzeń (np. wentylatorów) a to obniża standard życia na sąsiednich terenach zabudowy mieszkaniowej. Ocena odorymetrycznego oddziaływania takich obiektów na ludzi jest jednak bardzo subiektywna, zwłaszcza gdy w ich otoczeniu znajdują się tereny o podobnym przeznaczeniu.

Nie przewiduje się istotnych lokalizacji urządzeń emitujących zwiększone promieniowanie i wytwarzających pole elektromagnetyczne. Dopuszcza jednak m.in.: możliwość remontu i modernizacji albo likwidacji istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, prawo skablowania i przełożenia istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz adaptuje się istniejące sieci telekomunikacyjne i dopuszcza ich rozbudowę, uzupełnienie oraz możliwość sukcesywnej przebudowy istniejących linii napowietrznych na linie kablowe doziemne.

W odniesieniu do napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia (SN) ustala się strefę ochronną o szerokości 5 m od osi tej linii, w obrębie której obowiązuje zakaz lokalizacji budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz nasadzeń zieleni wysokiej z zachowaniem przepisów odrębnych.

W trosce o poprawę stanu higieny atmosfery, zakłada się docelową gazyfikację terenu z zachowaniem przepisów odrębnych (zasilanie z istniejących i projektowanych zbiorników gazu oraz sieci gazowych). Ponadto, w budynkach należy do celów grzewczych lub grzewczo-technologicznych stosować paliwa płynne, gazowe i stałe charakteryzujące się niskimi wskaźnikami emisji lub wykorzystywać alternatywne źródła energii, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych.

6.1.6. Wpływ ustaleń planu na klimat akustyczny terenu

Klimat akustyczny miasta i gminy kształtowany jest w dużej mierze przez hałas komunikacyjny. Gmina Góra położona jest jednak poza siecią głównych dróg (krajowych). Największy hałas emitują zatem drogi wojewódzkie, więc Kruszyniec, położony przy mniej uczęszczanej drodze powiatowej jest wolny od tych niedogodności.

Przez teren gminy przebiega kilka napowietrznych linii WN - 110 kV, ale wszystkie z dala od terenów objętych planem. Poszczególne miejscowości gminy zaopatrywane są w energię elektryczną z sieci średniego i niskiego napięcia.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną zawiera rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolem RM ustala się dopuszczalny poziom hałasu odpowiednio jak dla terenów zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami odrębnymi. Dla terenów oznaczonych MNU ustala się dopuszczalny poziom hałasu jak dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wreszcie dla terenów US - jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Oddziaływanie akustyczne a także oddziaływanie pola elektromagnetycznego napowietrznych linii SN mieści się w wyznaczonych strefach technologicznych.

6.1.7. Wpływ planu na wytwarzanie odpadów

Projektowane zagospodarowanie z pewnością wpłynie na wytwarzanie odpadów, zarówno na etapie inwestycyjnym, jak i realizacji ustaleń planu. Ilość i rodzaj opa-

dów uzależnione będą od sposobu i zakresu wykorzystania obszaru objętego planem. Nie będzie wśród nich odpadów, nie nadających się do ponownego wykorzystania.

Gospodarka odpadami prowadzona będzie zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów.

6.2. Oddziaływanie na środowisko biotyczne i kulturowe obszaru objętego planem

6.2.1. Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione, w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność

Obręb geodezyjny Kruszyniec znajduje się w granicach:

- OCHK Krzywińsko-Osieckiego – cały teren objęty projektem planu
- Od zachodu graniczy z Obszarem mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Natura 2000 - SOO siedlisk *Dolina Dolnej Baryczy* (kod PLH 020084) – głównie nisko położona część terenów usytuowanych przy Śląskim Rowie.

Znacząco negatywnego oddziaływania projektowanego zainwestowania i zagospodarowania na cele i przedmiot ochrony oraz spójność i integralność obszarów objętych ochroną przyrody, zwłaszcza obszarów Natura 2000 nie będzie.

Zainwestowanie i zagospodarowanie obszarów objętych ochroną przyrody ograniczono do minimum, przyjmując zasadę, że nie może naruszać zasad i celów określonych w projekcie planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 oraz nakazów i zakazów sformułowanych w rozp. nr 32 Wojewody Dolnośląskiego z 28 listopada 2008 r., w sprawie OCHK Krzywińsko-Osieckiego. Stąd głównie dopuszczenie uzupełnień istniejącej zabudowy, przy zapewnieniu wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz możliwość remontu i modernizacji istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 jest występowania priorytetowego siedliska ciepłolubnych dąbrów oraz lasów łęgowych i nadrzecznych zarośli wierzbowych a jednocześnie siedliskiem wielu gatunków ptaków, dla których liczne starorzecza i łąk trzęślicowe stanowią potencjalne żerowiska oraz dogodne miejsca bytowania i rozrodu (objęty planem teren jest miejscem łęgowym dzięciołów oraz obszarem szczególnie cennym dla zachowania populacji nietoperzy). [9, 28]

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów łąkowych oraz ekosystemów wodnych (które zawiera ww. rozporządzenie), obejmujących „tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką

i wycieczką a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych”, to m.in.:

- *utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych*
- *wspieranie procesów sukcesji naturalnej(...) i używanie do odnowień gatunków miejscowego pochodzenia przy ograniczeniu gatunków obcych rodzimej florze czy też modyfikowanych genetycznie*
- *zwiększenie udziału gatunków domieszkowych i biocenotycznych, tworzenie układów ekotonowych z tych gatunków*
- *pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych oraz części drzew obumarłych aż do całkowitego ich rozkładu*
- *wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno-przyrodnicze(...)*
- *prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej(...)*
- *zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków oraz łąk*
- *przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk oraz torfowisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, a w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy (z pozostawieniem kęp drzew i krzewów)*
- *utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych*
- *preferowanie zabiegów agrotechnicznych zgodnych z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków fauny, w szczególności ptaków (odpowiednie terminy, częstotliwość i techniki koszenia), w tym powrót do tradycyjnego użytkowania (koszenie ręczne)*
- *zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka*
- *zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.*

6.2.2. Wpływ planu na różnorodność biologiczną, florę i faunę

Krzywińsko-Osiecki OCHK(...), w którym położony jest obręb geodezyjny Kruszyniec objęty projektem planu charakteryzuje się obecnością zróżnicowanych

zespołów leśnych, ekosystemów trwałych użytków zielonych, wśród których są fragmenty naturalnych i półnaturalnych zespołów roślinnych (wilgotne i podmokłe łąki z enklawami roślinności wodnej i szuwarowej, łąki świeże, zbiorowiska murawowe) i drobnoprzestrzennych agrocenoz. Różnorodność biotopów stwarza dogodne warunki bytowania wielu gatunkom flory i fauny, w tym rzadkim, chronionym ptakom wodno-błotnym, drapieżnym i śpiewającym. Spotkać tu można m.in. derkacze, kanie czarne, kanie rude, rybitwy czarne, błotniaki stawowe.

Słabe, piaszczyste gleby przyległych terenów sprzyjają utrzymaniu populacji tych ptaków, z reguły gwałtownie malejącej na skutek intensywnej produkcji rolnej. Zagrożeniem jest intensyfikacja produkcji rolnej we wschodniej części obrębu, mechanizacja i chemizacja rolnictwa.

Projektowane zainwestowanie koncentruje się głównie wokół istniejącej zabudowy wsi, uszczupli więc głównie roślinność antropogeniczną pól uprawnych i nieużytków. Po wschodniej stronie drogi zajmie jednak część gleb kl. IV a lokalnie rozwój zabudowy zagrodowej może nastąpić kosztem kl. III. Należy przypuszczać, że jednocześnie chociaż część agrocenoz zastąpiona zostanie przez zalesienia dostosowane do miejscowych warunków siedliskowych, złożone z gatunków charakterystycznych dla rodzimej flory. Proponowane dolesienia przestrzennie nawiązują na ogół do istniejących kompleksów leśnych. Wpłyne to na zwiększenie zasobów zieleni wysokiej, wzbogacenie stref ekotonalnych pole-las i poprawę różnorodności biologicznej terenu. Zaleca się jednak przeciwdziałanie zarastaniu łąk i pastwisk, ograniczanie zmiany użytków zielonych na inne cele, utrzymywanie lokalnych korytarzy ekologicznych (łączników dolinnych) itp. Większe nasycenie terenu zielenią wpłynie korzystnie na warunki bioklimatyczne wsi. Można przypuszczać też, że wprowadzane zainwestowanie nie będzie oddziaływać negatywnie na ornitofaunę i chiropterofaunę.

6.2.3. Oddziaływanie na ludzi

Wpływ ustaleń planu na zdrowie ludzi będzie zapewne korzystny. Poprawa standardu życia mieszkańców gminy zapisana jest w strategiach gminy i województwa. Na stan zdrowia mieszkańców wpływa nie tylko rozwój lecznictwa i zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej. Nie mniej ważne są działania zmierzające do: rehabilitacji i rekultywacji terenów zdegradowanych, poprawy stanu środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrodniczymi oraz wykorzystania istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych do rozwoju turystyki, usprawnienia systemu komunikacji, wzrostu znaczenia i zachowania dziedzictwa kulturowego, dbałości o ład przestrzenny, właści-

wego wykorzystania terenów inwestycyjnych, poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej itp.

Projektowane zagospodarowanie dopełnia głównie i nieco poszerza istniejące zainwestowanie. Tereny zabudowy zagrodowej, na których dopuszcza się lokalizację budynków inwentarskich są zlokalizowane na obrzeżach niemal całego Kruszyńca.

Ocenę ewentualnego oddziaływania odorowego budynków inwentarskich można wykonać poprzez: modelowe obliczenia rozprzestrzeniania się substancji zapachowych, terenowe oceny jakości powietrza i ankietowanie mieszkańców danego obszaru. Percepcja zapachów jest wrażeniem bardzo subiektywnym. Dla stałych mieszkańców wsi, przyzwyczajonych do tego rodzaju zapachów, emisja odorów może być mało dokuczliwa. Ale czy wszystkim mieszkańcom wystarczy zapis, że „w obrębie terenów zabudowy zagrodowej projekt planu dopuszcza lokalizację obiektów inwentarskich o obsadzie do 40 DJP (w jednym budynku inwentarskim), pod warunkiem że wszelkie uciążliwości generowane przez budynki hodowlane będą zawierały się w granicach, do których inwestor posiada tytuł prawny”?

Na obszarze objętym planem wprowadza się zakaz lokalizacji nowych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów odrębnych, za wyjątkiem elementów infrastruktury technicznej. Ustalenia planu dopuszczają natomiast powstanie nowych źródeł emisji odoroczynnych, które mogą negatywnie oddziaływać na tereny mieszkaniowe (zabudowy zagrodowej), mieszkaniowo-usługowe oraz tereny usług sportu. Zwiększony ruch pojazdów przyszłych mieszkańców oraz użytkowników nowych terenów budowlanych i obiektów usługowych nie spowoduje przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

6.2.6. Oddziaływanie ustaleń planu na zabytki i dobra materialne

Na terenie gminy występują dosyć liczne obszary oraz obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Według Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu (stan na styczeń 2019 r.) strefą ochrony konserwatorskiej „B” objęty jest historyczny układ ruralistyczny Kruszyńca, ujęty w gminnej ewidencji zabytków. A jedynymi obiektami nieruchomymi cmentarz wiejski, kaplica oraz stodoła w obrębie terenu RM 2. Ponadto na obszarze wsi znajduje się kilka niewielkich, zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych. Na rysunku planu zaznaczono również obiekty wartościowe architektonicznie.

Projekt planu zapewnia dostateczną ochronę wszelkich reliktywów archeologicznych. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, inwestycje wymagające prac ziemnych w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych (OW), strefy ochrony krajobrazu (K) strefy obserwacji archeologicznej oraz stanowisk archeologicznych należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony konserwatorskiej.

Realizacja nowych inwestycji budowlanych oraz nowych dróg i sieci infrastruktury technicznej nie spowoduje zniszczenia lub degradacji żadnych już istniejących dóbr materialnych w postaci budynków, dróg, sieci przesyłowych, linii energetycznych itp.

6.3. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu na całokształt środowiska przyrodniczego

Przewidywane skutki oddziaływania projektu planu na całokształt środowiska przyrodniczego oraz jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane co do charakteru, trwałości, odwracalności, natężenia zachodzących zmian i ich zasięgu przestrzennego. Na ogół są jednak niewielkie i nie wymagają podejmowania specjalnych działań na rzecz kompensacji strat, jakie poniesie przyroda.

Ustalenia planu nie spowodują negatywnych zmian w krajobrazie, nie pogorszą jakości wód, warunków klimatu lokalnego (w projekcie planu uwzględniono zalecenia zawarte w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030: SPA2020*) i stanu higieny atmosfery.

Oddziaływanie projektowanego zainwestowania i zagospodarowania na przestrzeń i obiekty z nią związane podzielić można na: bezpośrednie, pośrednie (w sensie: nie bezpośrednie, dalsze), wtórne (pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie) i skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł). W przypadku, gdy kryterium oceny będzie czas mówić należy o oddziaływaniu długoterminowym (kilkudziesięcioletnim, np. powyżej 50 lat), średnioterminowym (obliczonym na 1-10 lat), krótkoterminowym (do 1 roku). Wreszcie, może to być oddziaływanie stałe lub chwilowe (ograniczone do 1 doby). Brak definicji tych pojęć w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) oraz Prawie ochrony środowiska powodują, że ocena taka jest subiektywna.

Biorąc pod uwagę istniejące zainwestowanie i użytkowanie terenu:

- oddziaływania bezpośrednie, związane z usytuowaniem i eksploatacją terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, zagrodowej z dopuszczeniem

lokalizacji budynków inwentarskich, zabudowy letniskowej i usługowej różnego typu dotyczą głównie ich wpływu na krajobraz, gleby, środowisko gruntowo-wodne, różnorodność biologiczną, florę i faunę oraz klimat lokalny i stan higieny atmosfery, w tym powstanie nowych źródeł emisji odoroczynnych, co w szczególności oznacza m.in. zmianę walorów wizualnych obszaru objętego planem, wyłączenie części terenów z użytkowania rolniczego, przekształcenia związane z realizacją obiektów budowlanych oraz infrastruktury podziemnej, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zabudowy wiejskiej, części żerowisk, generowanie hałasu itp.; zakres oddziaływań jest różny, największy w odniesieniu do krajobrazu i gleb, w przypadku pozostałych elementów negatywny wpływ na stan środowiska będzie niewielki lub znikomy i często pozytywny (zwiększone nasycenie zielenią realizowane choćby przez proponowane zalesienia, usprawnienie cyrkulacji i regeneracji powietrza itp.)

- oddziaływania pośrednie obejmować będą m. in. pewne pogorszenie warunków infiltracji spowodowane zabudową kompensowane przez możliwość odprowadzania wód opadowych do gruntu, zmiany związane z obecnością ludzi i ich działalnością oraz ruchem pojazdów, głównie na warunki klimatu lokalnego i stan higieny atmosfery, w mniejszym stopniu na stan czystości wód
- oddziaływania długo- i średnioterminowe, zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie, to głównie spodziewane zmiany wizualne i w części odmienny od dotychczasowego, świadomie kształtowany krajobraz kulturowy, pewna modyfikacja warunków termiczno-wilgotnościowych, solarnych oraz cyrkulacji powietrza
- oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe dotyczyć mogą hałasu od prowadzonych prac budowlanych a później np. produkcyjnych, transportowych, serwisowych czy ogrodniczych, corocznych zmian w szacie roślinnej itp.
- chwilowy będzie hałas od przejeżdżającego samochodu, prowadzonych prac budowlanych, montażowych, procesów produkcyjnych, prac związanych z obsługą inwentarza, konserwacją zieleni itp.
- znaczące oddziaływania wtórne, na ogół wiążące się z negatywnym wpływem wprowadzanego zagospodarowania na: klimat lokalny i poziom wód gruntowych, potencjalne zanieczyszczenie gruntu i wód, integralność i funkcjonowanie nieodległych obszarów chronionych czy głównych elementów systemu przyrodniczego miasta nie wystąpią
- skumulowane oddziaływanie, rozumiane jako sumaryczne obciążenie wszystkich elementów środowiska, zbieżne w dużej mierze z ww. oddziaływaniem bezpośrednim

nim odbieranym poprzez walory wizualne wprowadzonego zainwestowania, jego klimat lokalny i akustyczny oraz nasycenie zielenią będzie znikome.

- duża część przytoczonych wyżej oddziaływań mieć będzie charakter stały.

Przewidywane oddziaływanie głównych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewidzianych projektem planu na całokształt środowiska przyrodniczego

przeznaczenie	oddziaływanie							
	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	długoterminowe	średnioterminowe	krótkoterminowe	chwilowe
zabudowa mieszkaniowo-usługowa (MNU)	x	x			x	x		x
zabudowa zagrodowa (RM)	x	x				x	x	x
tereny usług (U)	x	x		x		x	x	x
tereny usług sportu (US)	x	x				x	x	x
tereny rolnicze (R)		x				xx	xx	x
tereny rolnicze przeznaczone pod zalesienie (RZL)		x			xx	xx	xx	x
tereny lasów (ZL)	x	x		x	x	x	x	x
tereny zieleni urządzonej (ZP)	x	x		x	x	x	x	x
tereny zieleni nieurządzonej (ZR)	x	x		x	x	x	x	x

x - oddziaływania niekorzystne; x - oddziaływania korzystne

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU I PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI JEGO USTALEŃ

Analizowany projekt planu jest rozwiązaniem optymalnym, powstałym przy stałej współpracy autorów projektu planu i prognozy. Zawiera więc niezbędne zapisy dotyczące ochrony środowiska. Pomijając możliwość odstąpienia od zmiany planu, rozwiązań alternatywnych nie ma.

Zasadniczym ustaleniem projektu planu jest uporządkowanie i zagospodarowanie

terenów nim objętych (zmiana przeznaczenia/funkcji, zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra*) przy uwzględnieniu umiarkowanego rozwoju wsi, z wykluczeniem zainwestowania negatywnie oddziałującego na środowisko i zdrowie ludzi.

Projekt planu nie wprowadza nowych funkcji, które byłyby uciążliwe dla środowiska. Ewentualne oddziaływania związane z chowem zwierząt w budynkach inwentarskich zlokalizowanych we własnych obejściach nie wymagają prowadzenia specjalnie określonego monitoringu skutków oddziaływania ustaleń planu na środowisko. Położone będą bowiem na zapleczu terenów istniejącej zabudowy zagrodowej, występującej niemal na całym obszarze terenów zabudowanych Kruszyńca.

Wystarczy analiza i ocena stanu poszczególnych elementów środowiska w oparciu o bieżące wyniki badań monitoringowych i pomiarów prowadzonych przez odpowiednie służby ochrony środowiska, ochrony przyrody czy organizacje ekologiczne – przynajmniej raz na 5 lat.

Pozwoli to określić czy negatywne oddziaływanie budynków inwentarskich usytuowanych w obrębie terenów zabudowy zagrodowej, terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych czy terenów usług nie wykracza poza granice zajmowanych działek, tj. czy nie notuje się tam przekroczeń poziomu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, wskaźników emisji hałasu, emisji odorowych, śladów zanieczyszczenia wód itp.

8. OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH, PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Celem planu miejscowego jest uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nim objętych (zmiana przeznaczenia/funkcji, zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra*) uwzględniające potrzeby rozwoju wsi, wskazane we wnioskach mieszkańców.

Projekt planu adaptuje istniejące zainwestowanie i zagospodarowanie terenu, nieco uzupełniając i dopełniając zabudowę wsi zgodnie z ustaleniami studium i zgłoszonymi potrzebami budowlanymi i inwestycyjnymi. Dopuszcza w obrębie terenów zabudowy zagrodowej budynki hodowlane, ograniczając obsadę zwierząt do 40 DJP na jeden budynek inwentarski, ale też dba o zachowanie różnorodnego i atrakcyjnego krajobrazu rolniczego sąsiadującego z terenami leśno-łąkowymi i wodnymi o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

W przedstawionym kształcie projektowane zagospodarowanie nie przyczyni się do degradacji środowiska przyrodniczego Kruszyńca oraz jego różnorodności biologicznej ani nie naruszy spójności i integralności najbliższych obszarów Natura 2000. Nie będzie też źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) – do najbliższych granic państwowych jest około 115-130 km.

BIBLIOGRAFIA

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Góra. WBU, Wrocław 2015 (uchwała nr XVI/120/15 Rady Miejskiej Góry z 27 listopada 2015 r.),
2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego – perspektywa 2020. I RT Wrocław (uchwała nr XLVIII/1622/2014 sejmiku województwa dolnośląskiego z 27 marca 2014 r.)
3. Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz program działań na lata 2007-2013 (uchwała Rady Ministrów z 26 października 2007)
4. Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r., Wrocław 2005
5. Strategia rozwoju miasta i gminy Góra na lata 2015-2025. Góra 2014
6. Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Góra na lata 2018-2021, z perspektywą na lata 2022-2025, EKOMILA, Bydgoszcz 2017
7. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, według stanu na 31 grudnia 2018 r.; PIG, Warszawa 2019
8. Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska woj. dolnośląskiego, Wrocław 2002
9. Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim. WBU, Wrocław 2010 i jego aktualizacja z 2011 r. (uchwała nr 2082/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 3 kwietnia 2012 r.)
10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. KZGW, Warszawa (Dz. U. 2016, poz. 1967)
11. Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Góra. RINAR, Góra 2016
12. Opracowanie ekofizjograficzne dla woj. dolnośląskiego. WBU, Wrocław 2005
13. Gmina Góra. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe; *Maria Dobroń*, Leszno 2004
14. Opracowanie ekofizjograficzne do mpzp *Farma wiatrowa Góra-Zachód*. Pracownia Geologiczno-Kartograficzna, Poznań 2008
15. Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, obręb Jastrzębia; *Marek Woźniak*, Wrocław 2018
16. Prognoza skutków wpływu ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze gmina Góra; *Maria Dobroń*, Leszno 2005
17. Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Góra, obręb Kłoda Górowska; *Krzysztof Mularczyk, Małgorzata Studenna*, Góra 2017
18. *G. Bobrowicz, K. Konieczny*, Waloryzacja przyrodnicza gminy Góra. Wrocław 2001.
19. *G. Bobrowicz*, Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Góra (maszynopis). UM i G Góra, 2005
20. Ekologiczna sieć *Natura 2000* – problem czy szansa; pr. zb. pod red. *M. Makomaskiej-Juchiewicz i St. Tworka*. IOP PAN, Kraków 2003
21. Koncepcja krajowej sieci ECONET-PL, pr. zb. pod red. *A. Liro*; Fundacja IUCN, Warszawa 1998
22. *J. Kondracki*, Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2009
23. *J. M. Matuszkiewicz*, Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008
24. *J. M. Matuszkiewicz*, Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008

25. Ekologia ptaków krajobrazu *rolniczego*. P. Tryjanowski i in. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań 2009
26. Ptaki łąk i mokradeł Polski (stan populacji, zagrożenia i perspektywy ochrony); pr. zb. pod red. J. Krogulca, Fundacja IUCN, Warszawa 1998
27. Metodyka wyznaczania obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych dla potrzeb planowania i gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Ministerstwo Środowiska, KZGW – Warszawa 2009
28. SDF dla SOO siedlisk Natura 2000 *Dolina Dolnej Baryczy* (PLH 020084) - aktualizacja luty 2017 r.
29. T. Wilk, M. Jujka, J. Krogulec, P. Chylarecki, *Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce*. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki 2010
30. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2018 roku. GIOŚ, Wrocław 2019
31. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego za rok 2017. GIOŚ, Wrocław 2018
32. Regiony klimatyczne Polski (wg W. Okołowicza); mat. szkol. GEOPROJEKT-Warszawa, 1982
33. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin; IUNiG, Puławy 1981
34. Atlas klimatu Polski. IMGW, 2005
35. Podział hydrograficzny Polski 1:200 000. IMGW, Warszawa 1980-83
36. Mapa geomorfologiczna Polski, 1:500 000. IGiPZ, Warszawa
37. Mapa morfologiczna Niż. Wielkopolskiej 1:100 000, B. Krygowskiego
38. Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000. PIG, Warszawa
39. Mapa geośrodowiskowa Polski 1:50 000. PIG, Warszawa
40. Mapa hydrograficzna Polski 1:50 000. GUGiK, Warszawa
41. Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP). KZGW, Warszawa 2013
42. Mapa glebowo-bonitacyjna 1:5 000. WBGiTR
43. Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa 1:300 000; IGiPZ PAN, Warszawa 1995

STRESZCZENIE

Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu mpzp dla obrębu geodezyjnego Kruszyniec, wywołanego uchwałą nr VII/59/19 Rady Miejskiej Góry z 8 kwietnia 2019 r.

Stanowi ona niezbędny dokument do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków projektowanego dokumentu, wprowadzonej ustawą, z 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie(...). Zakres prognozy, tryb jej opiniowania oraz przyjęcia określa ww. ustawa a precyzują pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (nr WSI.411.326.2019.MS z 18 września 2019 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Górze (ZNS-7200-14/MW/19 z 10 września 2019 r.).

Celem prognozy jest określenie przewidywanych skutków przyrodniczych projektowanego przeznaczenia terenu, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska oraz środowiska jako całości a zwłaszcza jego prawidłowego funkcjonowania.

Położenie terenów objętych planem i jego cel

Planem objęte są tereny usytuowane w środkowej części gminy, na NE miasta, położone w zasięgu systemu obszarów chronionych.

Celem planu miejscowego dla Kruszyńca jest uporządkowanie i zagospodarowanie terenów nim objętych (zmiana przeznaczenia/funkcji, zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Góra) uwzględniające potrzeby rozwoju wsi, wskazane we wnioskach mieszkańców.

Projektowane przeznaczenie terenów położonych w obrębie obszaru objętego planem:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami oznaczone na rysunku planu symbolem – MNU
- tereny zabudowy zagrodowej – RM
- tereny usług – U
- tereny usług sportu – US
- tereny rolnicze – R
- tereny lasów – ZL
- tereny zieleni urządzonej – ZP
- tereny zieleni nieurządzonej – ZR
- tereny wód powierzchniowych – WS
- tereny infrastruktury technicznej wodociągów – W
- tereny infrastruktury technicznej elektroenergetyki – E
- tereny dróg lokalnych publicznych - KDL
- tereny dróg dojazdowych publicznych – KDD
- tereny dróg wewnętrznych – KDW
- tereny ciągów pieszych – KDP

Powiązania projektu planu z innymi dokumentami

Projekt planu nie narusza ustaleń obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Góra (uchwała nr XVI/120/15 Rady Miejskiej Góry z 27 listopada 2015 r.). Jednocześnie jest zgodny z ustaleniami Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r., Strategią rozwoju miasta i gminy Góra na lata 2015-2025 i Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego - perspektywa 2020 a te uwzględniają wskazania dokumentów strategicznych dotyczących długoterminowej strategii rozwoju kraju i jego zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, projekt planu koresponduje z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Góra, Programem ochrony środowiska dla miasta i gminy Góra na lata 2018-2021, z perspektywą 2022-2025, planem gospodarki odpadami, planem gospodarki niskoemisyjnej oraz programami zwiększenia lesistości, małej retencji, opieki nad zabytkami itp. Obowiązuje bowiem hierarchizacja planowania przestrzennego.

Ocena stanu i funkcjonowania środowiska

Ogólną charakterystykę i ocenę stanu środowiska zawiera opracowanie ekofizjograficzne gminy, zaktualizowane na potrzeby sporządzanego planu.

Obręb Kruszyniec usytuowany jest w środkowej części gminy.

Rzeźba gminy, położonej na przedpolu strefy marginalnej ostatniego zlodowacenia charakteryzuje się zwartymi powierzchniami wysoczyznowymi, rozdzielonymi doliną Śląskiego Rowu.

W podłożu doliny dominują piaski i żwiry o miąższości co najmniej kilku metrów. Lokalnie występują grunty organiczne.

Gmina Góra jest obszarem dosyć zasobnym w surowce mineralne. W granicach obrębu geodezyjnego Kruszyniec znajdują się fragmenty złoża gazu ziemnego Góra (wyznaczony obszar i teren górniczy).

Sieć hydrograficzna gminy należy do dorzecza Odry. Gmina Góra odwadniana jest przez jej duży prawobrzeżny dopływ – rz. Barycz, prawobrzeżne dopływy Baryczy: Rów Polski i Rów Śląski oraz szereg niedużych cieków.

Nie ma tu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ani terenów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych, wyznaczonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej.

Tereny gminy Góra znajdują się w granicach aż trzynastu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Omawiany obszar położony jest w całości w zasięgu JCWP Śląski Rów (PLRW 60001714869) a wody podziemne należą do jednej jednolitej części wód podziemnych - JCWPd nr 79 (PLGW 600079), w których na obszarze gminy Góra występują 2 piętra wodonośne: czwartorzędowe i neogeńskie

Obszar objęty planem jest w części zalesiony. Grunty rolne zajmują na ogół słabe gleby napiaskowe niskich klas bonitacyjnych, mało przydatne do produkcji rolnej, położone po zachodniej stronie drogi powiatowej (na obszarze teras rzecznych) i bardzo dobre oraz dobre, wysokich klas bonitacyjnych, kl. II-IIIb po wschodniej stronie drogi, na wysoczyźnie. Klimat okolic Góry związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie znad północnego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego, ale pozostający pod słabym, modyfikującym wpływem gór i przedgórze. Warunki higieny atmosfery nie budzą zastrzeżeń.

Rzeźba obszaru gminy jest dosyć urozmaicona. Wyniesione powierzchnie wysoczyznowe charakteryzują się dobrymi warunkami glebowymi, natomiast w zachodniej części obrębu obrębów teras nadzalewowych Śląskiego Rowu występują zróżnicowane zespoły leśne, ekosystemy trwałych użytków zielonych i drobnoprzestrzennych agrocenoz.

Cały obręb geodezyjny znajduje się w zasięgu OCHK Krzywińsko-Osieckiego a od zachodu graniczy z obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Natura 2000 - SOO siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (kod PLH 020084).

Zmiany w środowisku spowodowane odstępianiem od projektu planu

Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, stworzy podstawy prawne do wydawania decyzji administracyjnych dotyczących zagospodarowania przedmiotowego obszaru i pozwoli uniknąć ulokowania obiektów tymczasowych oraz funkcji i działań generujących konflikty przestrzenne.

Brak aktualnego planu zagospodarowania umożliwi wydawanie decyzji administracyjnych, zgodnie z art. 61 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustalającej warunki zabudowy dla jej lokalizacji na „zasadzie dobrego sąsiedztwa”. Realizacja polityki przestrzennej w oparciu o decyzje administracyjne, traktujące przestrzeń bardzo fragmentarycznie, nie stanowi dla władz samorządowych skutecznego narzędzia umożliwiającego kształtowanie ładu przestrzennego.

Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu

Projekt planu wskazuje głównie na sposób zagospodarowania przestrzeni i zakłada realizację celów ochrony środowiska poprzez: racjonalne wykorzystanie terenu, ograniczenie do niezbędnego minimum ingerencji w cechy konfiguracyjne, podłoże gruntowe i środowisko wodne, minimalizację emisji zanieczyszczeń i hałasu, dbałość o czystość wód i gruntu, podbudowę biologiczną kompensującą wyłączenie gleb z użytkowania rolniczego i uszczuplenie powierzchni biologicznie czynnych, m.in. poprzez wdrożenie działań wynikających z przepisów odrębnych.

Istniejące problemy ochrony środowiska

Do najważniejszych problemów związanych z ochroną środowiska należy zaliczyć:

- położenie gminy na przedpolu strefy marginalnej ostatniego zlodowacenia i charakterystyczna rzeźba terenu, w której zwarte powierzchnie wysoczyznowe, rozdzielone są doliną Śląskiego Rowu; cechy konfiguracyjne terenu objętego planem są korzystne dla niemal wszystkich form zainwestowania i zagospodarowania
- położenie w systemie obszarów chronionych i predyspozycje terenu do ukształtowania systemu ponadlokalnych powiązań ekologicznych; planowane zagospodarowanie powinno odbywać się w sposób racjonalny z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i przestrzegania ładu przestrzennego
- konieczność ochrony wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych, będących integralną częścią dziedzictwa krajowego i europejskiego (OCHK Krzywińsko-Osiecki i położony tuż za granicą obrębu obszar Natura 2000); obowiązują określone zakazy i ograniczenia w zainwestowaniu i użytkowaniu terenu, m.in. zakaz realizacji przedsięwzięć i prowadzenia działań, które zagrażałyby chronionym siedliskom przyrodniczym, roślinnym, gatunkom ptaków itp., m.in. lokalizacji elektrowni wiatrowych
- działania ochronne, w postaci ekstensywnego wykaszania łąk i wypasu bydła; mające na celu zachowanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ochrony ptaków
- brak zagrożenia powodziowego – wyniesione powierzchnie wysoczyznowe i nadzalewowe terasowe
- położenie poza zasięgiem chronionych struktur wodonośnych GZWP nr 303
- położenie w zasięgu złoża gazu ziemnego Góra (teren i obszar górniczy); tereny podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych
- przewaga bardzo dobrych i dobrych gleb wysokich klas bonitacyjnych, kl. II-IIIb, kompleksów pszennych bardzo dobrego (2) i dobrego (4) we wschodniej części wsi; intensyfikacja i technizacja rolnictwa grozi zanieczyszczeniem środowiska, zmianą chemizmu gleb iubożeniem bioróżnorodności obszarów rolnych, pożądane racjonalne wykorzystanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, stosowanie zbiorników na gnojowicę, płyt obornikowych, silosów do kiszzonek itp.
- lokalne zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych ze względu na brak przywodnej zieleni łąkowej; ograniczenie spływów powierzchniowych z pól uprawnych, zwiększenie retencyjności wód itp.

- wystarczająca przepustowość mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Górze, ale objęcie systemem kanalizacji sanitarnej jedynie terenu miasta i przyległych miejscowości, z pozostałych (w tym Kruszyńca) ścieki dowożone są do punktu zlewniczego przy oczyszczalni ścieków
- dobry stan powietrza i klimat akustyczny terenu, jedynie okresowe problemy związane z emisją niską pochodzącą z indywidualnych palenisk domowych; preferencje dla paliw ekologicznych, charakteryzujących się niskimi wskaźnikami emisji
- dobry klimat akustyczny Kruszyńca, chociaż jego tereny zabudowane usytuowane są przy drodze powiatowej prowadzącej do Rydzyny i węzła w Kaczkowie - z drogą ekspresową S5, więc natężenie ruchu i hałas drogowy mogą się zwiększyć.

Przewidywane oddziaływania projektu planu na środowisko

Przewidywane skutki oddziaływania projektu planu na całokształt środowiska przyrodniczego oraz jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane co do charakteru, trwałości, odwracalności, natężenia zachodzących zmian i ich zasięgu przestrzennego. Na ogół są jednak niewielkie i nie wymagają podejmowania specjalnych działań na rzecz kompensacji strat, jakie poniesie przyroda.

Ustalenia planu nie spowodują negatywnych zmian w krajobrazie, nie pogorszą jakości wód, warunków klimatu lokalnego (w projekcie planu uwzględniono zalecenia zawarte w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030: SPA2020) i stanu higieny atmosfery.

Rozwiązania alternatywne

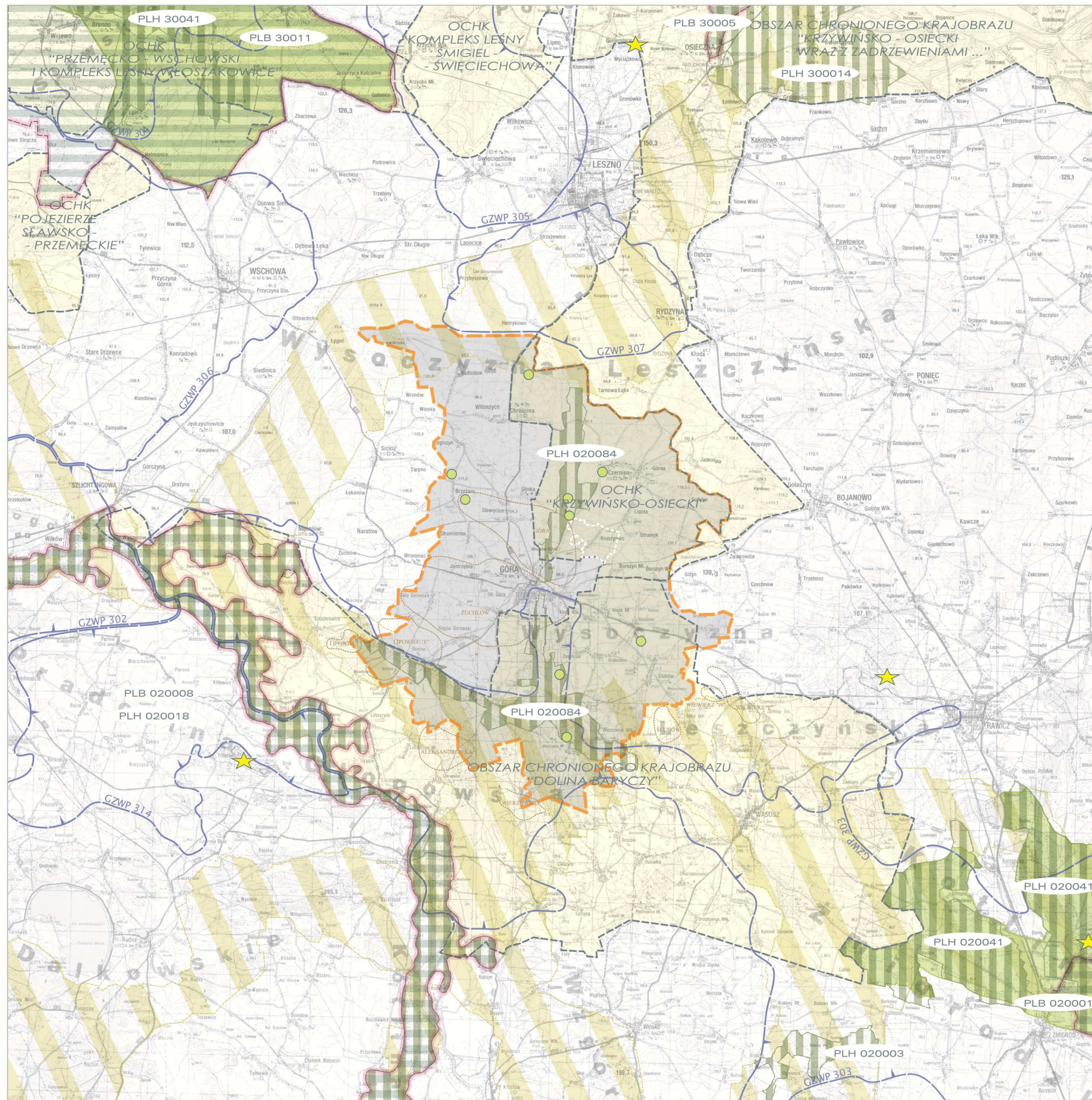
Analizowany projekt planu jest rozwiązaniem optymalnym, będącym wynikiem analiz przeprowadzonych na etapie tworzenia jego koncepcji (przy stałej współpracy autorów projektu planu i prognozy). Zawiera więc wszystkie niezbędne zapisy dotyczące ochrony środowiska. Rozwiązań alternatywnych w tej sytuacji nie ma.

Podsumowanie

Prognoza dotyczy planu miejscowego dla obrębu geodezyjnego Kruszyniec, obejmującego tereny usytuowane w południowo-zachodniej części gminy, m.in. w zasięgu systemu obszarów chronionych i zagrożenia powodziowego.

Projekt planu adaptuje istniejące zainwestowanie i zagospodarowanie terenu, nieco uzupełniając i dopełniając zabudowę wsi zgodnie z ustaleniami studium i zgłoszonymi potrzebami budowlanymi i inwestycyjnymi. Dopuszcza w obrębie terenów zabudowy zagrodowej budynki hodowlane, ograniczając obsadę zwierząt do 40 DJP na jeden budynek inwentarski, ale też dba o zachowanie różnorodnego i atrakcyjnego krajobrazu rolniczego sąsiadującego z terenami leśno-łąkowymi i wodnymi o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

W przedstawionym kształcie projektowane zagospodarowanie nie przyczyni się do degradacji środowiska przyrodniczego obrębu Kruszyniec oraz jego różnorodności biologicznej ani nie naruszy spójności i integralności najbliższych obszarów Natura 2000. Nie będzie też źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) – do najbliższych granic państwowych jest około 115-130 km.

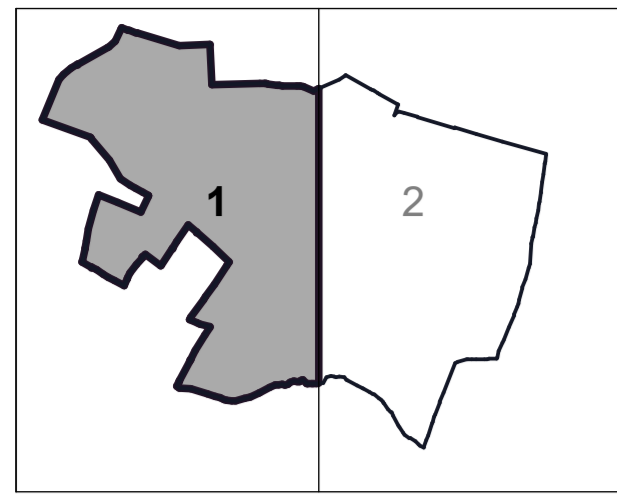

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MPZP
KRUSZYŃCIEC gm. GÓRA
Tło przyrodnicze 1: 200 000

- REZERWATY PRZYRODY
- PARKI KRAJOBRAZOWE: "DOLINA BARYCZY" I "PRZEMĘCKI"
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW W SYSTEMIE NATURA 2000: "ŁĘGI ODRZAŃSKIE" (PLB 020008), "DOLINA BARYCZY" (020001), "POJEZIERZE SŁAWSKIE" (300011) ORAZ "ZBIORNIK WONIEŚĆ" (300005)
- SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK W SYSTEMIE NATURA 2000: "DOLINA DOLNEJ BARYCZY" (PLH 020084), "ŁĘGI ODRZAŃSKIE" (020018), "OSTOJA NAD BARYCZĄ" (020041), "DOLINA ŁACHY" (020003), "ZACHODNIE POJEZIERZE KRZYŃSKIE" (3000014) ORAZ "OSTOJA PRZEMĘCKA" (300041)
- UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY
- OSTOJE PTAKÓW O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM ("DOLINY WKRY I MŁAWKI" - PL 054), według OTOP
- CHRONIONE, CZWARTORZĘDOWE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH: CZWP 303 - PRADOLINA BARYCZ-GŁOGÓW (E), 302 - PRADOLINA BARYCZ-GŁOGÓW (W), 314 - PRADOLINA RZĘKI ODRA (GŁOGÓW), 307 - SANDR LESZNO, 305 - ZBIORNIK MIĘDZYMORENOWY LESZNO, 306 - WSCHOWA, 304 - ZBIORNIK MIĘDZYMORENOWY PRZEMĘT (DAWNY ZBĄSZYN), według PSH
- KORYTARZE EKOLOGICZNE ISTOTNE DLA POPULACJI DUŻYCH SSKAÓW LEŚNYCH ORAZ SPÓJNOŚCI SIEDLISK LEŚNYCH I WODNO-BŁOTNYCH W SKALI KRAJOWEJ I KONTYNTENTALNEJ - według Zakładu Badania Ssaków PAN
- ZŁOŻA GAZU ZIEMNEGO
- KIERUNEK NAJCZĘSTSZYCH WIATRÓW
- TEREN OBJĘTY MIEJSCOWYM PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

na podkładzie map topograficznych 1: 100 000, PPGK - 1993

ZALĄCZNIK NR 1. ARKUSZ 1
DO UCHWAŁY NR ... / 2022
RADY MIEJSKIEJ GÓRY
Z DNIA ... 2022 r.
UCHWAŁA OGŁOSZONA
W DZIENNIKU URZĘDOWYM
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
POZ. ....
Z DNIA ... 2022 r.

CAŁY OBSZAR OBJĘTY PLANEM JEST POŁOŻONY
W OBRĘBIE KRZYWIŃSKO - OSIECKIEGO
OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

OZNACZENIA OBOWIĄZUJĄCE

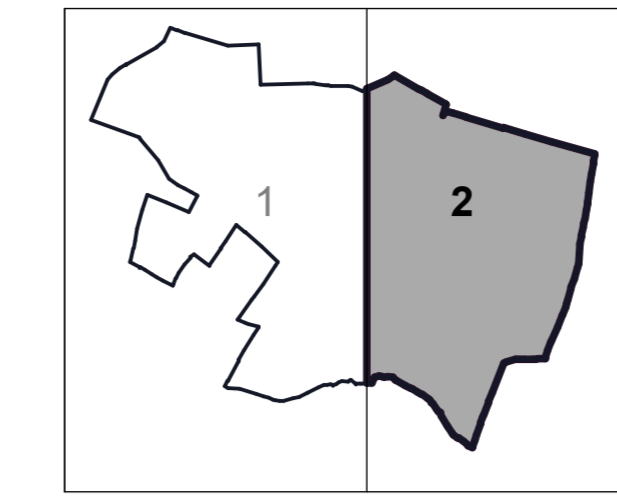
- GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO PLANEM
- LINIE ROZGRANICZAJĄCE TERENY O RÓŻNYM PRZEZNACZENIU LUB RÓŻNYCH ZASADACH ZAGOSPODAROWANIA
- OBOWIĄZUJĄCA LINIA ZABUDOWY
- NIEPRZEKRACZALNA LINIA ZABUDOWY
- R TERENY ROLNICZE
- ZP TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ
- ZR TERENY ZIELENI NIURZĄDZONEJ
- ZL TERENY LASÓW
- U TERENY USŁUG
- US TERENY USŁUG SPORTU
- MNU TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ Z USŁUGAMI
- RM TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ
- E TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ELEKTROENERGETYKI
- W TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WODOCIĄGOWEJ
- WS TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
- KDL TERENY DRÓG LOKALNYCH PUBLICZNYCH
- KDD TERENY DRÓG DOJAZDOWYCH PUBLICZNYCH
- KDW TERENY DRÓG WEWNĘTRZNYCH
- STREFA TERENÓW ROLNICZYCH PREDYSPONOWANYCH DO ZALESIENIA
- STREFY OCHRONNE OD ISTNIEJĄCYCH LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH SN
- GAZOCIĄG WRAZ ZE STREFĄ KONTROLOWANĄ
- KIERUNEK PRZEWAŻAJĄCEJ KALENICY BUDYNKU
- WYMIAROWANIE W METRACH
- STREFA "B" OCHRONY KONSERWATORSKIEJ TOŻSAMĄ Z HISTORYCZNYM UKŁADEM RURALISTYCZNYM
- GRANICE OBSZARU GÓRNICZEGO
- GRANICE TERENU GÓRNICZEGO
- GRANICE ZŁOŻA GAZU ZIEMNEGO GÓRA
- STREFA "W" OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
- STREFA "K" OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO
- OBIEKTY W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW
- OBIEKTY WARTOŚCIOWE ARCHITEKTONICZNE

OZNACZENIA INFORMACYJNE

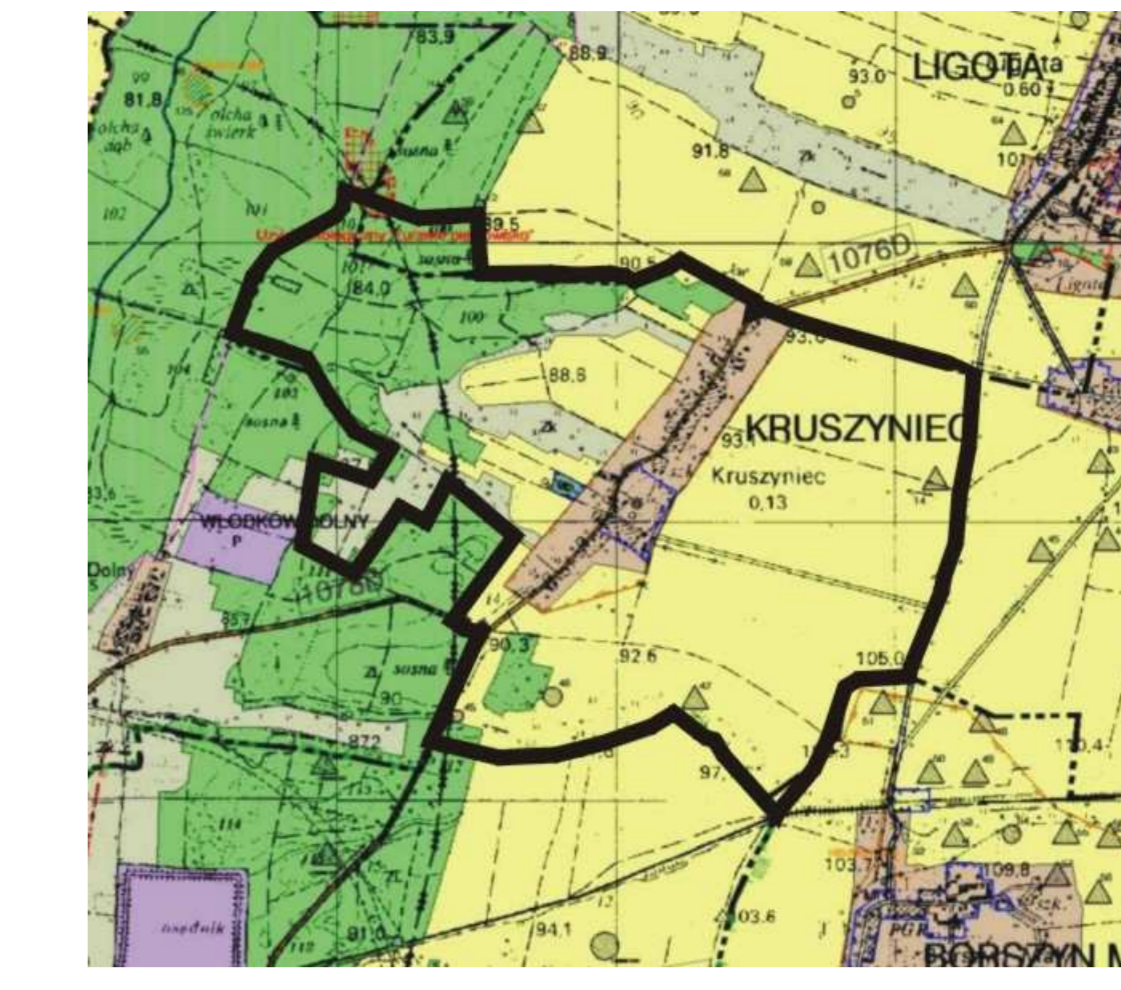
- KAPLICZKA, KRZYŻ PRZYDROŻNY
- NASŁUPOWA STACJA TRANSFORMATOROWA
- POMNIKI PRZYRODY
- TERENY PODMOKŁE
- ISTNIEJĄCA ZABUDOWA
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

CAŁY OBSZAR OBJĘTY PLANEM JEST POŁOŻONY
W OBRĘBIE STREFY "OW" OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
DŁA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

ZALĄCZNIK NR 1. ARKUSZ 2
DO UCHWAŁY NR ... / 2022
RADY MIEJSKIEJ GÓRY
Z DNIA ... 2022 r.
UCHWAŁA OGŁOSZONA
W DZIENNIKU URZĘDOWYM
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
POZ. ....
Z DNIA ... 2022 r.

WYRYS ZE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GÓRA

GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO PLANEM

CAŁY OBSZAR OBJĘTY PLANEM JEST POŁOŻONY
W OBRĘBIE KRZYWIŃSKO - OSIECKIEGO
OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

OZNACZENIA OBOWIĄZUJĄCE

- GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO PLANEM
- LINIE ROZGRANICZAJĄCE TERENY O RÓŻNYM PRZEZNACZENIU LUB RÓŻNYCH ZASADACH ZAGOSPODAROWANIA
- OBOWIĄZUJĄCA LINIA ZABUDOWY
- NIEPRZEKRACZALNA LINIA ZABUDOWY
- R TERENY ROLNICZE
- ZP TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ
- ZR TERENY ZIELENI NIURZĄDZONEJ
- ZL TERENY LASÓW
- U TERENY USŁUG
- US TERENY USŁUG SPORTU
- MNU TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ Z USŁUGAMI
- RM TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ
- E TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ELEKTROENERGETYKI
- W TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WODOCIĄGOWEJ
- WS TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
- KDL TERENY DRÓG LOKALNYCH PUBLICZNYCH
- KDD TERENY DRÓG DOJAZDOWYCH PUBLICZNYCH
- KDW TERENY DRÓG WEWNĘTRZNYCH
- KDP TERENY CIĄGÓW PIESZYCH
- STREFA TERENÓW ROLNICZYCH PREDYSPONOWANYCH DO ZALESIENIA
- STREFY OCHRONNE OD ISTNIEJĄCYCH LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH SN
- GAZOCIĄG WRAZ ZE STREFĄ KONTROLOWANĄ
- KIERUNEK PRZEWAŻAJĄCEJ KALENICY BUDYNKU
- WYMIAROWANIE W METRACH
- STREFA "B" OCHRONY KONSERWATORSKIEJ TOŻSAMĄ Z HISTORYCZNYM UKŁADEM RURALISTYCZNYM
- GRANICE OBSZARU GÓRNICZEGO
- GRANICE TERENU GÓRNICZEGO
- GRANICE ZŁOŻA GAZU ZIEMNEGO GÓRA
- STREFA "W" OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
- STREFA "K" OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO
- OBIEKTY W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW
- OBIEKTY WARTOŚCIOWE ARCHITEKTONICZNE

OZNACZENIA INFORMACYJNE

- KAPLICZKA, KRZYŻ PRZYDROŻNY
- NASŁUPOWA STACJA TRANSFORMATOROWA
- POMNIKI PRZYRODY
- TERENY PODMOKŁE
- ISTNIEJĄCA ZABUDOWA
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

CAŁY OBSZAR OBJĘTY PLANEM JEST POŁOŻONY
W OBRĘBIE STREFY "OW" OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
DŁA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH